

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Страсбург, 18.4.2012 г.
COM(2012) 183 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА
ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА
Растеж за Гърция**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

Растеж за Гърция

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Гърция преживява икономическа и социална криза, която е безпрецедентна за Европа в наши дни. За преодоляването ѝ, както и за изграждането на една успешна икономика ще е необходимо населението и неговите политически лидери да поемат общ национален ангажимент, тъй като единствено Гърция може да поеме по различен път на развитие в бъдеще. Основните причини за кризата са се натрупвали в продължение на няколко години и преобръщането на тези отрицателни тенденции ще отнеме време. При криза от такъв мащаб е нужно да се извършат сериозни промени в Гърция, за да се даде възможност за изграждането на нова, динамична и конкурентоспособна гръцка икономика, която е в състояние да генерира устойчиво развитие, да създаде работни места, да подкрепи социалното сближаване и да отговори на очакванията на гръцките граждани.

Гърция не трябва да се изправя пред това огромно предизвикателство сама. Страната може да черпи сили и да получи конкретна помощ благодарение на членството си в Европейския съюз и еврозоната. Оказването на подкрепа на Гърция за усилията, които предстои да бъдат положени, изисква дългосрочна солидарност от останалите държави членки на ЕС. Другите държави членки и институциите на ЕС ясно изразиха желанието си да подкрепят Гърция и да помогнат на страната да остане в еврозоната, като ѝ предоставят помощ, чиито размери бяха немислими допреди няколко години. Общият размер на помощта за Гърция, включително заемите от ЕС и финансовите институции, опрощаването на част от дълга към частния сектор и безвъзмездните средства от структурните и други фондове на ЕС, възлиза на около 380 млрд. EUR. Това се равнява на 177 % от БВП на Гърция. Тази помощ е безпрецедентна (в рамките на американския план Маршал за следвоенно възстановяване са били отпуснати помощи, представляващи около 2,1 % от БВП на държавите получателки).

Таблица 1. Подкрепа от ЕС и международна подкрепа за Гърция през последните години

<u>Различни форми на подкрепа от ЕС и международна подкрепа ≈ 380 млрд. EUR</u>	<u>Еквивалент на: (данни от 2011 г.)</u>	<u>За сравнение:</u>
Финансова помощ (заеми): 240 млрд. EUR	<ul style="list-style-type: none">• 3 % от БВП на ЕС• 177 % от БВП на	<ul style="list-style-type: none">• Общ размер на средствата съгласно американския план

<p align="center">Участие на частния сектор (опрощаване на дългове): 100 млрд. EUR</p>	<p align="center">Гърция</p>	<p align="center">„Маршал“ 1948- 1951 г.:</p>
<p>Финансиране от ЕС за периода 2007— 2013 г. (безвъзмездни средства): > 40 млрд. EUR (включително 20 млрд. EUR от структурните и кохезионните на ЕС и 20 млрд. EUR в рамките на Общата селскостопанска политика)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 33 600 EUR на глава от населението на Гърция 	<ul style="list-style-type: none"> – ≈ 13 млрд. USD (85 % безвъзмездни средства, 15 % заеми) – ≈ 5 % от БВП на САЩ – ≈ 2,1 % от БВП на държавите получателки

Кризата показва колко голяма е взаимозависимостта на всички държави членки на ЕС и особено на тези, които използват една и съща валута. Такава напреднала фаза на икономическа, социална и политическа интеграция може да функционира само когато всеки член е в състояние да изпълнява пълноценно задълженията си. Гърция се нуждае от ЕС, за да може да излезе от тази криза, а ЕС се нуждае от една добре функционираща и динамична Гърция, която изпълнява пълноценно ролята си на държава членка, което помага политиките на ЕС да се осъществяват на цялата територия на Съюза.

През целия период на кризата Комисията участва активно в подпомагането на Гърция, осигурява пряка помощ и осъществява връзки с другите държави членки, институциите на ЕС и международната общност за намирането на безпрецедентни решения и постигането на трайни резултати на място. В цялата Комисия бяха мобилизирани екипи, които работят активно с гръцката администрация в Брюксел и Атина. За предоставянето на необходимата техническа помощ Комисията създаде през юли 2011 г. специална работна група за Гърция. Освен това Комисията е натоварена със задачата да извършва засилен мониторинг на поетите ангажименти и постигнатия напредък. Както става ясно от приложението към настоящото съобщение, чрез тази дейност постепенно се оформят осезаеми резултати и се идентифицират обещаващи перспективи.

Комисията взе решение да разпространи това съобщение сега, тъй като след много месеци на несигурност основната рамка за възстановяването на Гърция вече е налице. Гърция предприе важни стъпки за намаляване на дефицита в публичния сектор и прие нова бюджетна и икономическа политика. Споразумението относно Втората програма за икономическо приспособяване и извършеното неотдавна успешно намаляване на дълга към частния сектор дават възможност за създаването на нова движеща сила с цел ускоряване на така необходимите структурни реформи.

Това съобщение ще бъде интересно за широк кръг читатели:

- За населението на Гърция, тъй като то показва, че от настоящата криза може да бъде изградена по-справедлива и ефективна система, която благоприятства социалното сближаване и заслужава доверие. Гърция разполага с необходимия капацитет за извършването на промени и с множество ценни преимущества, които да използва — въпреки това цялата безпрецедентна подкрепа, която

страната получава понастоящем, може да даде резултат единствено ако гръцките граждани подкрепят програмата и работят за изграждането на едно различно бъдеще.

- За демократичните институции на Гърция, които договориха Втората програма за икономическо приспособяване и се ангажираха с нейното изпълнение. В това съобщение се подчертава необходимостта от създаването на положителна атмосфера, като акцентът се поставя върху бързите ползи, които могат да бъдат постигнати благодарение на безусловното изпълнение на ранните мерки от програмата.
- За другите държави членки на ЕС, институциите на ЕС и нашите международни партньори, които предоставят безпрецедентна подкрепа на Гърция и искат да се уверяват, че помощта им се използва разумно и така, че да се избегне повторното възникване на проблеми.

Целта на това съобщение е да подчертае положителния ефект, който може да има цялостното и ефективно изпълнение на Втората програма за икономическо приспособяване¹, като положи основите за растеж, инвестиции и социално обновяване. В него са посочени начини за постигането на максимален ефект от ранните резултати чрез бързи действия и подкрепа от ЕС².

Гърция е изправена пред дълъг процес на промени и приспособяване, но осъществяването на тези действия ще постави началото на процеса на възстановяване. Нужно е обществеността да разбере програмата и очакваните резултати от мащабните промени, които ще бъдат извършени през идните месеци, за да се убедят хората, че жертвите и усилията, които понастоящем се правят, ще доведат до осезаеми резултати в бъдеще.

2. ИСТОРИЧЕСКА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО НА ПО-ДОБРО БЪДЕЩЕ

Основният приоритет трябва да бъде пълноценното и своевременно изпълнение на Втората програма за икономическо приспособяване. Целта на съдържащите се в програмата мерки за реформа е да се възвърне потенциалът за растеж и създаване на работни места на гръцката икономика и да се сложи край на правилата и възможностите, противоречащи на ценностната система и създаващи корупция и бюрокрация, които пречат на гръцките граждани и предприятия да участват в производствени дейности. Понастоящем прекомерното регулиране и зле работещата публична администрация водят до неефективност и твърде много случаи на поведение, съсредоточено върху извличането на облаги.

Отстраняването на най-явните пречки пред растежа може значително да подобри положението на гражданите и предприятията в относително кратък срок. В средносрочен план е необходимо да се извършат по-сериозни реформи на гръцката

¹ Пълният текст на програмата може да бъде намерен на:

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf

² Това съобщение не изменя, нито допълва официалните решения относно Гърция, приети в рамките на посочените в Договора действащи процедури за координиране на икономическите политики.

публична администрация и правосъдна система, за да се установят по-бързи и по-ефективни процедури и значително по-ефективна и справедлива система за събиране на данъци, да се намали бюрокрацията и да има по-голяма правна сигурност за инвестициите и за нови икономически дейности.

Целта на реформите, договорени в рамките на Втората програма за икономическо приспособяване, е да се създаде по-справедливо общество, в което всички прослойки от населението поемат справедлив дял от тежестта на приспособяването и ще извлекат полза от реформите. Сериозните дисбаланси, които съществуват в гръцката икономика, засегнаха особено тежко по-бедните слоеве от населението, вследствие на което нуждата от реформи стана още по-наложителна. Действията на влиятелните заинтересовани страни, както в публичната администрация, така и извън нея, които се възползват от позицията си в една непрозрачна и бюрократична система, поддаваща се на корупция, следва да не се допускат повече. Въпреки това обаче цялото население ще извлече полза от тези промени и заслужава по-добро управление.

2.1. Постигането на резултати е възможно

Гърция вече отбеляза важен напредък, като значително намали държавния си дефицит посредством мерки, касаещи разходите и данъците. Бюджетният дефицит бе намален от почти 16 % от БВП през 2009 г. до 9,25 % от БВП миналата година. Парламентът гласува огромно по обем ново законодателство и всички предварителни действия, които трябваше да бъдат извършени, за да може Втората програма за икономическо приспособяване да влезе в сила, приключиха. Както стана ясно неотдавна, когато цялото управление е съсредоточено върху осъществяването на ясни цели, постигането на резултати е възможно.

Пътят към икономическо възстановяване е ясно очертан във Втората програма за икономическо приспособяване. Тази програма ще доведе до историческа промяна, вследствие на която Гърция ще разполага със съвременна икономика и структури на управление, които ще ѝ помогнат да посрещне бъдещето с увереност. Гърция може да се уповава на множеството си силни страни, а именно сектора на корабоплаването, потенциала си за туризъм, университетите си и като цяло добре образованата работна ръка, както и географското си положение, благодарение на което страната е потенциален логистичен и енергиен център в Югоизточна Европа.

Ранното осъществяване на редица основни действия ще бъде от решаващо значение за създаването на растеж и работни места, за повишаването на конкурентоспособността и за стимулирането на инвестициите. Резултатите ще бъдат осезаеми и видими за гражданите и предприятията в рамките на относително кратък период от време. Осъществяването на тези действия ще стимулира процеса на реформи и ще даде ясен сигнал за това, че Гърция е поела ангажимента да извърши тези реформи. Това ще помогне на Гърция да премине от порочен кръг към благоприятна тенденция на развитие, където ангажиментът за реформи се възнаграждава чрез възобновяване на доверието и растежа и създаване на стимули за по-нататъшен напредък.

Втората програма за икономическо приспособяване трябва да бъде изпълнена изцяло, но в това съобщение Комисията обръща внимание на три широкообхватни области, в които може да се очаква действията, предприети от гръцките власти през 2012 г., да доведат до обещаващи резултати до края на тази година. Тези области са:

- Установяване на контрол върху публичните финанси и приходи, така че публичните финанси да станат устойчиви във времето;
- Отпускане на заеми на реалната икономика чрез рекапитализиране на банките и подпомагане на МСП да получат достъпни заеми;
- Даване на свобода на бизнеса с цел постигането на растеж — необходимо е да се извърши незабавно преустройство на бизнес средата и на пазара на труда, така че Гърция отново да стане място, където местните и чуждестранните инвеститори имат доверие да инвестират и да създават работни места.

2.1.1. Установяването на контрол върху публичните финанси — предпоставка за растеж и заетост

Целта на програмата е да подготви икономиката да бъде по-динамична и по-справедлива в средносрочен план. Международният опит показва, че усилията за създаване на растеж и заетост ще бъдат осуетени освен ако публичният дълг не се върне на устойчиво равнище и конкурентоспособността не бъде възстановена. За постигането на устойчивост е необходимо да се положат още усилия през 2013 г. и 2014 г., за да може Гърция да намали своята задлъжнялост до около 117 % от БВП до 2020 г. Съсредоточаването върху целенасоченото намаляване на разходите ще ограничи краткосрочното отражение върху реалната икономика. Освен това намаляването на дефицита ще подобри ликвидността на гръцките предприятия, тъй като правителството ще използва по-малък дял от местните и чуждестранните спестявания. Това ще повиши доверието в Гърция на пазарите и ще ѝ даде възможност да се финансира на достъпна цена в края на периода на официално финансиране, като по този начин ще се облекчат условията за финансиране на предприятията. Извършването на реформа на данъчната система и данъчната администрация, както е посочено в раздел 2.3.2 по-долу, също е от съществено значение за установяването на контрол върху публичните финанси.

Действия през 2012 г. (ср. § 1 от Меморандума за разбирателство):

Необходимо е гръцките власти да определят мерки за премахване на съществуващите бюджетни дефицити за 2013 г. и 2014 г. Тези мерки следва да са съсредоточени върху изразходване на спестяванията.

2.1.2. Отпускане на заеми на реалната икономика чрез рекапитализиране на банките и подпомагане на МСП

Гръцката банкова система пострада от масово изтегляне на депозити, вследствие на което достъпът ѝ до ликвидни средства бе ограничен, а стойността на активите ѝ намаля. Поради това отпускането на заеми на реалната икономика намаля.

Справянето с този проблем и възстановяването на притока на ликвидни средства към гръцките предприятия са предпоставка за икономическото възстановяване. Втората програма за икономическо приспособяване осигурява финансови ресурси за рекапитализиране на гръцката банкова система, като целта е двойна: постигането на финансова стабилност и даване на възможност на банките да финансират реалната икономика.

Понастоящем гръцките МСП са изправени пред много трудни условия на работа: шест от всеки 10 предприятия са отчели спад в приходите си през 2011 г. спрямо 2010 г., а 150 000 работни места са закрити. Тези големи цифри подчертават нуждата от бързи и целенасочени действия в подкрепа на МСП. По-нататък в това съобщение е описана подкрепата на ЕС за запазването и развитието на тези предприятия.

За противопоставянето на тази заплаха от основно значение ще бъде да се мобилизират всички налични ресурси, а именно структурните фондове на ЕС,³ за да се вляят ликвидни средства в нови дейности, които ще подкрепят създаването на работни места и устойчивия растеж. Над 4 млрд. EUR вече са на разположение под формата на ликвидни средства за МСП от структурните фондове на ЕС, под формата на инструменти за финансов инженеринг и под формата на безвъзмездни средства. Освен това бе създаден нов Фонд за гарантиране за МСП с 500 млн. EUR от структурните фондове на ЕС, като тази сума може да бъде удвоена с цел отпускането на допълнителни 1 млрд. EUR под формата на заеми от ЕИБ на гръцки банки, които впоследствие да отпуснат заеми на гръцки МСП.

Понастоящем обаче тези средства не достигат до гръцките МСП поради намаленото търсене на инвестиции, високия риск, свързан със заемите за МСП при сегашните обстоятелства, и следователно затрудненията, които МСП срещат при гарантиране на необходимото съфинансиране от банките. Все още предстои гръцките власти да приложат промените, направени в законодателството на ЕС, които дават възможност за съфинансирането на оборотен капитал за МСП.

Премахването на тези пречки е основен приоритет. Освен това съществуват няколко проекта и схеми, които са съфинансирани от структурните фондове на ЕС и са предназначени за развиване на предприемаческите умения, за оказване на подкрепа при стартирането на бизнес и за достъп до схеми за микрофинансиране.

Действия през 2012 г.:

Рекапитализирането на банките следва да приключи до септември 2012 г., като се запази стопанската независимост на банките.

През следващите 8 месеца гръцкият банков сектор и администрация следва да ускорят изплащането на 4-те млрд. EUR, които вече са на разположение за финансиране на МСП. Промяната в правилата на ЕС, която дава възможност за съфинансирането на оборотен капитал, следва да бъде въведена в гръцкото законодателство.

ЕИБ следва да отпусне на МСП заеми, гарантирани от Фонда за гарантиране за МСП, като целта е да бъдат достигнати 160 млн. EUR през 2012 г., още 400 млн. EUR до края на 2013 г. и още 400 млн. EUR преди 2015 г. Освен това през 2012 г. ЕИБ ще отпусне на МСП допълнителни 440 млн. EUR, които ще бъдат гарантирани от гръцките власти.

Също така следва да се увеличи финансовото подпомагане, отпускано за обучения по предприемачество (като акцентът следва да бъде поставен върху нови иновативни

³ За повече информация относно финансирането и ликвидните средства от ЕС за малките и средните предприятия вж. раздели 2.2 и 3.2 от приложението.

продукти и услуги), включително наставничество, персонална подготовка и консултантска помощ.

2.1.3. Даване на свобода на бизнеса с цел постигането на растеж

За трайно излизане от кризата е необходимо производственият сектор на Гърция да регистрира растеж. Смята се, че извършването на реформа на пазарите на продукти и услуги може да добави 13,5 % към гръцкия БВП в дългосрочен план⁴. Освобождаването на бизнеса от бюрокрация и корупция може да разкрие потенциал за засилен растеж в различни сектори, сред които туризмът, пристанищните услуги и преработката на храни. То ще улесни преструктурирането на икономиката в посока по-активно инвестиране и износ и може да предизвика решителен преход към дейности с по-висока добавена стойност. В този раздел са посочени осем области на действие, в които следва да бъде отчетен напредък преди края на 2012 г.⁵

- **Възстановяване на конкурентоспособността по отношение на разходите**

Като част от усилията за модернизиране на гръцкия пазар на труда е необходимо да се предприемат мерки за поощряване на бързото адаптиране на разходите за единица труд с цел борба с безработицата и възстановяване на конкурентоспособността на гръцката икономика по отношение на разходите. Както е договорено във Втората програма за икономическо приспособяване, мерките за насърчаване на бързото адаптиране на разходите за труд с цел борба с безработицата и възстановяване на конкурентоспособността по отношение на разходите следва да бъдат насочени, заедно с мерките, които вече са били предприети, към намаляване на номиналните разходи за единица труд в икономиката с 15 % през периода 2012—2014 г. При тези мерки следва да се вземе предвид резултатът от социалния диалог и те трябва да бъдат съпътствани от по-мощни усилия за укрепване на институциите на пазара на труда, отстраняване на проблемите при договаряне на работните заплати на всички нива и борба с недеklarираната трудова дейност.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.1 от Меморандума за разбирателство):

До края на юли 2012 г. следва да бъде изготвен график за преразглеждане на националното колективно споразумение относно системата за определяне на заплатите, като се проведат консултации със социалните партньори. Гръцките власти следва също така да приведат в действие мерки за намаляване на тежестта на социалните отчисления върху разходите за труд по неутрален за бюджета начин.

- **Улесняване на износа**

За освобождаване на износа от митницата и извършване на митническите формалности в Гърция са необходими средно 20 дни в сравнение със средно 10 дни в ЕС. Според направените оценки вследствие на това общата експортна стойност е с около 10 % по-ниска, отколкото би била при други обстоятелства⁶. Прекомерните и често пъти ненужни изисквания, свързани с документацията и процедурите, следва да бъдат премахнати.

⁴ Foundation of Economic and Industrial Research, Quarterly Bulletin 2/10, 2010 г.

⁵ За повече информация относно тези области вж. раздел 3 от приложението.

⁶ Източник: Trading on Time: World Bank Policy Research Working Paper 3909

Действия през 2012 г. (ср. § 4.2 от Меморандума за разбирателство):

Следва да бъде направен систематичен преглед на освобождаването на износа от митницата и митническите формалности, за да се премахне прекомерният контрол и системите за контрол да се приведат в съответствие с практиките в останалата част от единния пазар. След като процесът на опростяване започне, ползите от него могат да бъдат оптимизирани чрез разработването на процедури за преминаване към ИКТ решения. Също така усилията следва да се съсредоточат върху мерки, помагачи на износителите да идентифицират възможности за навлизане на обещаващи пазари.

- **Стимулиране на нови инвестиции**

Инвестициите в нови съоръжения и проекти се забавят и са свързани с разходи вследствие на регулаторни и административни пречки, включващи множество органи. Планирането на земеползването и правилата за лицензи, касаещи околната среда, често се посочват като пречки пред инвестициите. Предприятията в сектора на енергетиката, на дистрибуцията и логистиката и на транспорта са най-тежко засегнатите. Проблемите прерастват в спорове заради суспензивния ефект на много административни и правни действия и липсата на персонал или компетентност във важни служби на администрацията. Окончателното изграждане на поземления регистър ще улесни също така инвестициите, тъй като ще защити инвеститорите от съдебни спорове относно собствеността върху земята. Също така достъпът до умения представлява проблем за чуждестранните инвеститори в сферата на научните изследвания и иновациите заради несъответствие между системата на общественото образование и потребностите на една икономика, основана на знанието.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.2 от Меморандума за разбирателство):

Наскоро приетите закони за ускоряване на някои процедури по лицензиране за определени професии и производствени дейности и за лицензиране, касаещо опазването на околната среда, на проекти и дейности следва да бъдат изцяло приведени в действие.

Освен това следва да се предприемат допълнителни действия за улесняване на създаването на нови дружества — целта на ЕС, посочена в „Small Business Act“, е 3 дни за максимална цена от 100 EUR. Гърция следва също така да завърши създаването на единно звено за контакт, както се изисква в Директивата за услугите.

- **Осъвременяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки**

Обществените поръчки представляват 12 % от БВП на Гърция. Участниците в търгове за възлагане на обществени поръчки в Гърция чакат два пъти по-дълго, докато договорите бъдат възложени, отколкото е средното време за ЕС (почти 1 година). Процедурите са неефективни и ресурсоемки: публичният сектор инвестира два пъти повече на брой човекодни в управлението на процедурите. При всяка процедура има средно по две обжалвания. Тази ситуация ощетява доставчиците на публичния сектор и увеличава разходите. Тя пречи на придобиването на стоки и услуги, необходими за предоставянето на обществените услуги, и възпрепятства приключването на строителни работи, финансирани от фондовете на ЕС.

Действия през 2012 г. (ср. § 2.6 от Меморандума за разбирателство):

Законодателството за възлагане на обществени поръчки следва да бъде подробно преразгледано до края на годината, а новосъздаденият единен орган за възлагане на обществени поръчки — да започне да функционира пълноценно. Следва да бъде разработен план за по-професионално и по-прозрачно управление на обществените поръчки, който да бъде приложен в редица министерства с големи разходи, преди успешните практики да бъдат постепенно прехвърлени на други части от управлението. Освен това разработването на електронна система за обществените поръчки, предприемането на мерки за обединяване на обществените поръчки чрез централни органи за закупуване и по-активното използване на рамкови договори за стандартни доставки и услуги биха могли да доведат до значителни икономии.

- **Премахване на ограниченията пред конкуренцията и освобождаване на цените**

През целия период на икономически спад цените се запазиха високи в много сектори на гръцката икономика, което влоши икономическата ситуация на потребителите и предприятията, пострадали от намаляването на притока на средства. Необходимо е да се предприемат решителни действия за отстраняване на множеството регулаторни пречки, които спират конкуренцията и навлизането на нови участници на пазара. Това включва полагането на постоянни усилия за изменение на съществуващите наредби, които създават защитени източници на приходи или предпазват някои регулирани професии от конкуренцията. Освен това по-голямата конкуренция и по-гъвкавите цени са необходими, за да може намаляването на разходите за труд да доведе до намаляване на цените, като по този начин се ограничи въздействието върху разполагаемия доход и се гарантира, че намаляването на производствените разходи ще бъде от полза за гръцкото общество като цяло.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.2 от Меморандума за разбирателство):

Цялостното прилагане на Закона за регулираните професии от 2011 г. следва да приключи преди края на годината и да бъде съпътствано от допълнителните мерки за либерализиране, посочени в Меморандума за разбирателство. Също така е необходимо правилата на ЕС относно признаването на професионалните квалификации да се прилагат ефективно. До есента ще бъде извършен преглед на регулаторната среда в избрани икономически сектори, който ще се използва като основа за отмяната на законодателство, което пречи на конкуренцията и създава излишна тежест.

- **Конкуренгоспособен енергиен сектор**

Гърция е зависима до много голяма степен от изкопаемите горива (електроенергията в страната се произвежда в основната си част от лигнитни въглища). Повечето острови са изолирани и разчитат на дизелови генератори и на централи, работещи с мазут. Общата ефективност на производството на електроенергия е сред най-ниските в Европа. Енергийният сектор е доминиран от няколко държавни предприятия с ниска производителност, които имат почти монополно положение на пазара. Все още предстои операторите на преносни системи да бъдат напълно необвързани. Промислените клиенти се оплакват, че конкурентоспособността им е застрашена, тъй като са принудени да плащат едни от най-високите цени за енергия в Европа.

Преносните мрежи за електроенергия и газ трябва да бъдат модернизирани. Внасянето на подобрения в съхранението на природния газ и тръбопроводните мрежи и

инвестирането в нови проекти за тръбопроводи, чрез които ще се разнообразят източниците на природен газ, ще дадат възможност на Гърция да използва стратегическото си географско разположение, превръщайки се в портал към европейския пазар на газ. Свързването на електрическите мрежи на по-големите острови с тези на континента и с тези на по-малките острови е предпоставка за широкомащабното разполагане на съоръжения за вятърна и фотоволтаична енергия.

Укрепването на преносната мрежа в континенталната част също е от съществено значение за внедряването на съоръжения за енергия от възобновяеми източници на вътрешния пазар и ще позволи износа на големи количества електроенергия към останалата част на Европа. Гърция е естествен път за преминаването на голяма част от газа, идващ с произход от района на Каспийско море и Източното Средиземноморие. Програмата TEN-E и предложеният Механизъм за свързване на Европа могат да играят съществена роля при насочването и финансирането на усилията в тази област. Установяването на отворен и функциониращ енергиен сектор и осигуряването на недискриминационен достъп до неговата инфраструктура и мрежи са предпоставка, която ще допринесе за привличането на частно финансиране за такава инвестиция. Проекти като „Хелиос“ биха могли да бъдат възможност за създаването на един истински интегриран европейски пазар на енергия от възобновяеми източници, като в същото време подпомогнат възстановяването на гръцката икономика.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.2 от Меморандума за разбирателство):

Приватизирането на държавните предприятия за газ и електроенергия през тази година ще предостави на инвеститори от частния сектор възможността да навлязат на един огромен нов пазар и ще увеличи възможностите за сериозно намаляване на разходите вследствие на подобряване на ефективността в бившите държавни предприятия.

Отделянето на експлоатацията на преносните мрежи за газ и електроенергия от дейностите по производство и доставка ще направи сектора по-прозрачен и ще улесни конкуренцията посредством навлизането на нови участници на пазара.

Техническата помощ ще помогне за извършването на реформа на гръцките схеми за подпомагане на енергията от възобновяеми източници, като по този начин ще се подобри инвестиционният климат за разработване на изобилието от ресурси за производство на слънчева и вятърна енергия, с което разполага Гърция.

- **Ефективни транспортни услуги**

Транспортният сектор в Гърция претърпя важни промени вследствие на създаването на железопътен регулаторен орган, отварянето на автомобилния превоз на товари и либерализирането на случайния превоз на пътници.

Въпреки това все още предстои да бъде направено много. Административните пречки и слабото управление възпрепятстват ефективната експлоатация на пристанищата и летищата, което се отразява отрицателно на два от най-важните икономически сектори: логистиката и туризма. Що се отнася до летищата и до управлението на въздушното движение, в скоро време следва да се осигури значителен допълнителен капацитет и да се намалят разходите за операторите, което би увеличило притока на туристи. Експлоатацията на железниците може да бъде подобрена чрез създаване на рамка за

навлизането на пътнически оператори от ЕС на гръцкия пазар и чрез улесняване на процедурите за международни товарни превози.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.2 от Меморандума за разбирателство):

Следва да бъде финализиран очакваният през юни 2012 г. стратегически документ за транспортната политика, който ще съдържа стратегическата и регулаторна рамка за целия сектор на транспорта. Регулаторните и експлоатационните функции на гръцкия орган по гражданско въздухоплаване, следва да бъдат разделени и да се осигури финансиране за съвременно оборудване за контрол на въздушния трафик, за набиране на квалифицирани ръководители на полети и за договаряне на съвременен софтуер за разпределяне на слотовете. Създаването на независим орган за възлагане на договори, свързани с железопътния превоз на пътници, следва да бъде завършено. Процедурите за преминаване на границата и договореностите за улесняване на товарния поток по коридор X следва да бъдат преразгледани, а затварянето на граници — преустановено.

- **Успешно изпълнение на програмата за приватизация**

Възлизаният на 50 млрд. EUR план за приватизация, посочен във Втората програма за икономическо приспособяване, следва да осигури платформа за привличането на преки чуждестранни инвестиции, да даде възможност за навлизането на нови участници на пазара, да увеличи конкуренцията и да помогне за изплащането на държавния дълг. Ако планът бъде изпълнен с дългосрочно стратегическо виждане, той следва също така да създаде условия за по-ефективното управление на важни предприятия от икономиката, които понастоящем са държавна собственост.

За железопътния транспорт, пристанищата и летищата е необходима по-съгласувана регулаторна рамка, докато тече подготовката им за приватизация. В рамката следва да се пояснят съответните роли на публичните органи и управителите на инфраструктурата, да се гарантира достъпът до съоръженията без дискриминация, да се улесни развитието на инфраструктурата като част от последователна транспортна система и да се осигурят ефективното използване на структурните и кохезионните фондове и изпълнението на приоритетите от програмата TEN-T .

Действия през 2012 г. (ср. § 2.1 от Меморандума за разбирателство):

Следва да бъде създадена стабилна регулаторна и институционална рамка относно свързаните с инфраструктурата активи, чиято продажба беше забавена от технически пречки и несигурност във връзка с условията, при които те могат да бъдат използвани. Трябва да бъде завършен изчерпателният списък на недвижимото имущество, което е собственост на държавата. Създаването на поземлен регистър на държавата също трябва да бъде ускорено. Необходимо е да се гарантира, че планираните приходи са осигурени, за да се избегнат проблеми с финансирането при бюджетните сметки и да се засили доверието в приватизационния процес като инструмент за устойчивост на дълга.

2.2. Справяне със социалното отражение на кризата

В допълнение към трите области на действие, посочени по-горе, бързото влошаване на социалната ситуация в Гърция изисква предприемането на спешни действия. От

началото на кризата безработицата значително се е увеличила, особено сред младите хора, а бедността е неприемливо висока. Целта на програмите за икономическо приспособяване е да променят това чрез извършването на реформи в икономиката, така че всички да се възползват от бъдещия растеж и заетост.

От съществено значение е отбелязването на допълнителен напредък в намаляването на разходите за труд и повишаването на производителността, което ще помогне на гръцката икономика да си възвърне конкурентоспособността. Тези необходими действия трябва да бъдат съпътствани от стабилни мерки, чрез които да се гарантира социалната справедливост и да се подпомогнат най-уязвимите.

Тези съображения бяха взети предвид при изготвянето на програмата, например чрез преразглеждане на социалните програми, за да се гарантира, че те са по-целенасочени и осигуряват ефективна защита за уязвимите групи от населението, чрез предприемане на мерки за целенасочено намаляване на пенсиите и защитаване на най-ниските пенсии, чрез борба с измамите в сферата на социалните помощи, чрез намаляване на разходите за здравеопазване, без това да се отразява на неговото качество, чрез внасянето на по-голяма справедливост в данъчната система и чрез борба с укриването на данъци.

2.2.1. Насърчаване на заетостта сред младите хора и тяхното обучение

Комисията работи активно с гръцките власти върху начините за справяне с изключително високите равнища на безработица сред младите хора. Това включва отправянето на нов поглед върху използването на структурните фондове от ЕС в Гърция и върху това как да се помогне на гръцките власти да преразпределят тези фондове към проекти, които ще бъдат от най-голяма полза за растежа и заетостта в най-кратък срок.

В момента се изготвя план за действие, който ще бъде насочен към ясно определени приоритетни целеви групи и цели на политиката. Като част от съществуващите програми в рамките на структурните фондове на ЕС може да бъде пренасочено финансиране в размер на около 200—250 млн. EUR от Европейския социален фонд, което да бъде използвано за подкрепата на мерки, чрез които да бъдат постигнати незабавни резултати за младите хора, които не успяват да си намерят работа.

Тези мерки могат да включват подкрепа за придобиването на първоначален професионален опит или за краткосрочното наемане на работа в частния сектор или в местните общности, увеличаване на възможностите за придобиване на професионални умения или стаж за студенти и висшисти, насърчаване на преквалификацията или допълнителната квалификация като част от професионалното израстване и развитие, поощряване на предприемачеството, включително социалното предприемачество, и организиране на обучение или стажове в чужбина, например чрез програмите „Леонардо“ и „Еразъм“.

Действия през 2012 г.:

До края на 2012 г. следва да бъде финализиран и изпълнен план за действие за насърчаване на заетостта сред младежите, включително обучението и предприемачеството.

2.2.2. Активна политика по заетостта

Държавните служби по заетостта следва да бъдат укрепени, за да предлагат на нарастващия брой безработни по-добри услуги, съобразени в по-голяма степен с конкретния случай. Инвестициите в активни политики по заетостта следва да бъдат по-ефективни и целенасочени за подпомагане на възстановяването, което е съпроводено от разкриването на работни места. Освен това следва да се направи по-систематична оценка на ефективността на активните мерки относно заетостта. Следва да се даде приоритет на най-уязвимите групи от населението (безработните с ниска квалификация, преждевременно напусналите училище, работниците в по-напреднала възраст, дългосрочно безработните, мигрантите, малцинствата и т.н.). Усилията за развиване на умения следва да бъдат насочени към идентифициране и удовлетворяване на потребностите на секторите и стопанските дейности, които могат да станат основни двигатели на бъдещия растеж.

Чрез структурните фондове на ЕС могат да бъдат подкрепени различни схеми за краткосрочно наемане на работа, които са специално насочени към потребностите на хората в неравностойно положение. Тези фондове могат да осигурят временно икономическо облекчение и възможност лицата, които са най-засегнати от кризата, да доразвият уменията си и да останат на пазара на труда.

Освен това чрез помощта от Европейския социален фонд Гърция може да използва неусвоения понастоящем потенциал на социалната икономика, който предоставя значима подкрепа за създаването на работни места и може да удовлетвори нарастващата нужда от социални услуги

Действия през 2012 г.:

По-ефективно използване на наличните ресурси от Европейския социален фонд за създаването на пълноценно функционираща рамка в подкрепа на социалната икономика, социалните предприятия и основните фактори за възстановяване, съпроводено от разкриването на работни места, и за удовлетворяването на потребностите от многостранна интеграция на уязвимите групи.

2.2.3. Инвестиране в образование и обучение

За да се даде възможност за възстановяване на растежа и за пълноценно използване на конкурентните предимства на Гърция, следва да се подобрят уместността, качеството и привлекателността на първоначалното професионално образование и обучение. Сътрудничеството между бизнеса и образователните институции трябва да се насърчава, за да се гарантира, че младите хора, които напускат образователната система, разполагат с изискваните от икономиката умения и компетенции както по отношение на пригодността им за заетост, така и по отношение на предприемачеството. Това следва да включва също така създаването на гъвкавост между общото и професионалното образование и за преминаването от първоначалното професионално образование към по-задълбочено обучение и към висше образование.

2.3. Изграждане на съвременна публична администрация

Реформата на Гърция трябва да започне с модернизирание на публичната администрация. Понастоящем Гърция страда от липсата на капацитет за

осъществяването на политиките, управлението на публичните финанси, събирането на данъци, отварянето на пазарите за конкуренцията, ефективното и новаторско възлагане на обществените поръчки, заплащането на доставчиците и предоставянето на бърза съдебна защита. Сложните процедури и липсата на прозрачност на всички равнища създават възможности за корупция, които подкопават доверието на гражданите в системата и се отразяват на нейната ефективност. Отстраняването на тези проблеми ще създаде предпоставка за възстановяване на социалния договор между гръцките граждани и държавата на базата на прозрачност, доверие и солидарност. Възстановяването на доверието в официалната статистика представлява неразделна част от този социален договор.

2.3.1. Реформа на публичната администрация

Структурите и методите на работа на гръцката публична служба се нуждаят от извършването на основна и цялостна реформа. Необходимо е ясно разпределяне на важните политически отговорности, за да може да има отчетност, да се превъзмогне ленинността и да се прекрати настоящото размиване на отговорност за различни аспекти на политиката между различните министерства и ведомства. За осъществяването на сложните реформи е нужен силен капацитет за координиране между ведомствата. Извършването на реформи е необходимо и с цел подобряване на функционирането и организацията на отделните гръцки министерства и публични служби. Всички принципи на съгласуваност и ефективност, установени чрез реформата на администрацията на централно равнище, трябва да бъдат приложени и на регионално и местно равнище.

ЕС подкрепя по осезаем начин програмата за административни реформи в Гърция, по-специално чрез Европейския социален фонд с бюджет от 505 млн. EUR. Реформата на публичната администрация е също така основен аспект във Втората програма за икономическо приспособяване⁷.

Действия през 2012 г. (ср. § 2.6 от Меморандума за разбирателство):

Ръководната група на високо равнище, създадена в началото на 2012 г., за да контролира и осъществява мониторинг на изпълнението на административните реформи, трябва да започне работа възможно най-скоро под ръководството на министър-председателя. Следва да бъде създадена стабилна структура за координиране между ведомствата. Във всяко министерство трябва да бъдат създадени хоризонтални структури, които изпълняват съответните процедури за бюджетен/финансов одит, вътрешен контрол и управление на човешките ресурси, спазвайки общи правила.

Спешно трябва да бъде взето решение за пътна карта и за действия за административна реформа на регионално и местно равнище, които да бъдат осъществени. Ускоряването на изпълнението на финансираната от ЕСФ програма за административна реформа е от първостепенно значение за своевременното постигане на резултати.

⁷ За повече информация относно реформата на публичната администрация вж. раздел 3.6 от приложението.

2.3.2. Данъчна реформа, данъчна администрация и управление на публичните финанси

Гръцката данъчна система спешно се нуждае от промяна. Системите на преките и косвените данъци, включително данъка върху собствеността, биха могли да бъдат подобрили, за да се подкрепят стабилността и растежът. Често прилаганите освобождавания от данъци, специалните правила и преференциалните режими, както и намаляването на данъчната основа, усложниха системата и я направиха трудна за управление и спазване. Усложнявайки допълнително системата, тези дерогации и изключения създават също така потенциал за масово избягване на плащането на данъци и масови злоупотреби и предразполагат към укриване на данъци и корупция, водещи до огромни загуби на приходи за държавата и застрашаващи жизнеспособността на предприятията. В този контекст данъчната реформа следва да подобри качеството на данъчното законодателство, данъчната администрация и спазването на данъчните правила.

Гръцката данъчна администрация трябва да бъде обект на непрестанни усилия за укрепване на капацитета ѝ за събиране на данъците, дължими от всички обществени прослойки. Следва да се предприемат ефективни мерки за подобряване на рамката за управление и независимостта на данъчната администрация. Напредъкът в подобряването на националната бюджетна счетоводна система трябва да се поддържа. Слабостите в тези области бяха основни фактори за влошаването на фискалната ситуация в страната. Подобряването на данъчната администрация и ограничаването на укриването на данъци са важни и за да се гарантира, че тежестта от извършените промени е справедливо разпределена.

От друга страна, гръцката данъчна администрация трябва спешно да възстанови ДДС, възлизаш на 700 млн. EUR, който дружествата за износ са платили авансово. Забавянето на тези плащания, във връзка с които отделни данъчни служители извършват своеволни одити, нанася тежки вреди на изпитващите трудности дружества.

Капацитетът за прозрачно управление на публичните средства и за борба с измамите и корупцията също трябва да бъде увеличен.

Действия през 2012 г. (ср. § 2.3 и §2.4 от Меморандума за разбирателство):

Всеобхватната реформа на данъчната система трябва да бъде подготвена внимателно през идните месеци, като целта е да се увеличат ефективността ѝ и положителното ѝ отражение върху растежа.

Усилията за събиране на данъчните задължения и за извършване на проверки на богатите физически лица следва да бъдат засилени, като едновременно с това бъдат предприети действия за основно опростяване на правната и процедурната рамка за данъчно облагане, използвайки предоставяната техническа помощ.

Следва да бъде приета стратегия за борба с измамите, обхващаща публичните приходи и разходи.

2.3.3. Реформа на здравеопазването и пенсионната система

За запазване на универсалния достъп до здравни услуги и за подобряване на качеството им в рамките на много по-строга бюджетна дисциплина Гърция трябва да намери

начини за ограничаване на разходите и за повишаване на цялостната ефективност на системата. Това трябва да се направи с оглед на подобряването на цялостното качество на общественото здравеопазване, включително чрез коригиране на неравномерното покритие и намаляване на разпокъсаността при управлението на системата.

За това ще допринесе по-отговорното потребление на здравни услуги и продукти, особено намаляването на разходите и прехвърлянето на медицинско оборудване и лекарства. Това може да бъде постигнато чрез по-прозрачни и професионални системи за издаване на рецепти и процедури за обществени поръчки в здравеопазването (Гърция използва електронна система за издаване на рецепти и неотдавна проведе първия електронен търг за лекарства). За устойчивостта на здравеопазването е важно да се балансират дългосрочните нужди от човешки ресурси, като се обърне специално внимание на обучението и задържането на здравни специалисти и сестри в сферата на първичната медицинска помощ.

През 2010 г. Гърция прие една от най-амбициозните пенсионни реформи в ЕС. Тази реформа ще подкрепи дългосрочната устойчивост на гръцката пенсионна система.

Вследствие на значителното увеличаване на продължителността на живота при раждане през последното десетилетие (през 2010 г. тя достигна 78,4 години за мъжете и 82,8 години за жените — данните за ЕС-27 за 2008 г. са съответно 76,4 и 82,4 години) последиците от застаряването върху здравеопазването и пенсионната система следва да бъдат ясно отразени в хода на реформата.

Действия през 2012 г. (ср. § 2.7 и §2.8 от Меморандума за разбирателство):

Гърция следва да работи за въвеждането на всеобхватен набор от мерки за: i) укрепване на управлението на здравеопазването, като същевременно се намалят разпокъсаността и административните разходи; ii) намаляване на разходите за фармацевтични продукти чрез внасянето на промени в ценообразуването, отпускането на лекарства по лекарско предписание и възстановяването на разходите за лекарства и чрез насърчаването на генеричните лекарства; iii) централизиране на възлагането на обществени поръчки; iv) разработване на всеобхватна и единна система за електронно здравеопазване с цел да се подобри мониторингът и да се повишат прозрачността и ефективността на системата на здравеопазването; и v) представяне на инструмент за планиране на човешките ресурси, за да се идентифицират дългосрочните нужди от медицински работници. Тези мерки са необходими, за да се създаде истинско национално здравеопазване, гарантиращо справедливост, равнопоставеност, ефективност и качеството на услугите и разходите.

Реформата на пенсионната система следва да приключи с реформа на схемите за вторично и допълнително пенсионно осигуряване и с борба с измамите с пенсиите за инвалидност.

2.3.4. Съдебна реформа

Съдебната администрация в Гърция също се нуждае от реформа, тъй като по международните стандарти е изключително неефективна. Необходимо е хората и предприятията да са уверени, че съдебната система ще даде ефективни решения и ще защитава правата им. Гръцката съдебна система се характеризира със сложни

процедури, вследствие на което делата се решават с изключително големи забавяния (доста над средната продължителност, определена от ОИСР). Обемът на натрупаните за разглеждане дела е значителен въпреки относително големия брой съдилища и съдии спрямо числеността на гръцкото население. Мерките за извършване на съдебна реформа, изложени във Втората програма за икономическо приспособяване, могат да имат значителен принос за икономическото възстановяване, като стимулират потреблението на домакинствата, чуждестранните инвестиции и местното предприемачество.

Действия през 2012 г. (ср. §4.5 от Меморандума за разбирателство):

Гърция следва да се стреми към i) изчистване на натрупаните за разглеждане дела в съдилищата (за данъчните, гражданските и търговските дела); ii) насърчаване на физическите лица и предприятията да използват алтернативни методи за решаване на спорове като медиацията, за да се намали натоварването на съдебните служители; iii) внедряване на нови приложения за електронно правосъдие; iv) преразглеждане на гръцкия Граждански процесуален кодекс; и v) приемане и изпълняване на стратегия за борба с корупцията.

2.3.5. Подобряване на вътрешното координиране

Във Втората програма за икономическо приспособяване се съдържа подробен план, който гръцките власти трябва да изпълнят. Тя представлява също така „критичната маса“, която е необходима, за да може предприетата в Гърция структурна реформа да продължи от само себе си.

Понастоящем обаче в рамките на гръцкото правителство не съществува център, който да координира и да осъществява мониторинг на процеса на реформи. Такъв механизъм ще е необходим, за да се поддържат реформите и да се улесни прозрачният и ефективен контрол от страна на правителството върху цялостния процес. Той ще осигури основата за правителствения и парламентарния контрол върху процеса и ще помогне за коригирането на възникналите проблеми. Също така механизмът ще допринесе за създаването на самостоятелен капацитет за изготвянето и осъществяването на структурните реформи.

Освен това се предоставя техническа помощ за подобряване на качеството на официалната статистика, като за целта бе изготвен гръцки Съвместен план за действие в сферата на общата статистика (JOSGAP).

Действия през 2012 г. (ср. § 5 от Меморандума за разбирателство):

Следва да се създаде механизъм за мониторинг и координиране на структурните реформи, който да започне да функционира пълноценно до средата на 2012 г.

3. ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ МОЖЕ ДА ОКАЖЕ ПОМОЩ

3.1.1. Използване на средства от ЕС

Ресурсите, налични посредством фондовете на ЕС, представляват мощен икономически стимул⁸. За периода 2007—2013 г. са заделени над 20 млрд. EUR в рамките на структурните и кохезионните фондове и още 21 млрд. EUR като част от Общата селскостопанска политика. Усвоено е обаче по-малко от половината от финансирането по структурните и кохезионните фондове и има възможности за подобряване на усвояването на средства от фондовете за развитие на селските райони. Това предполага значителен неизползван капацитет за насърчаване на търсенето и инвестициите и създаване на работни места в краткосрочен план, като същевременно се положат основите за устойчив растеж в бъдеще.

Съвместно с гръцките власти Комисията определи няколко приоритетни проекта, които могат да дадат незабавен тласък на растежа и заетостта. Комисията предложи също така инструмент за споделяне на риска, за да се насърчат частните инвестиции в значими инфраструктурни проекти. Този инструмент ще бъде катализатор от основно значение за важни проекти, като концесиите на магистрали и значими инвестиции в управлението на отпадъците.

Действия през 2012 г. (ср. § 4.3 от Меморандума за разбирателство):

Гърция следва да продължи да работи за постигане на целите за усвояване на средствата от структурните и кохезионните фондове, за подаване на кандидатури за значими проекти и за постепенно намаляване на използването на нецелева минимална държавна помощ. Усилия за опростяване на управлението на средствата от ЕС също следва да продължат, като се премахне ненужната административна тежест, но едновременно с това се осигури стабилна рамка за прилагане.

Техническата подготовка за Инструмента за споделяне на риска следва да се извърши бързо, за да може инструментът да бъде задействан възможно най-скоро след постигането на политическо споразумение с Европейския парламент и Съвета.

Гърция следва да финализира договореност относно необходимото реструктуриране на концесиите на магистралите, за да се осигури икономическата жизнеспособност на тези концесии.

Броят на договорените проекти (181 приоритетни проекта) следва да нарасне значително и с по-бързо темпо, за да може проектите да приключат преди края на 2015 г.

3.1.2. Техническа помощ / работна група за Гърция

Посредством специално създадената работна група за Гърция, която докладва на председателя Барозу, Европейската комисия ще продължи да подкрепя страната в изготвянето и мобилизирането на техническата помощ, необходима за осъществяването на тези реформи, представляващи истинско предизвикателство.

⁸ За повече информация относно финансирането от ЕС вж. раздели 2.2 и 2.3 от приложението.

Работната група вече работи в тясно сътрудничество с гръцките власти, за да се идентифицират нуждите и да се мобилизира експертен опит от други държави членки и международни организации в области като усвояването на средствата от структурните фондове, данъчната администрация / управлението на публичните финанси, включително борбата с измамите, контрабандата и корупцията, реформата на публичната администрация, бизнес средата, съдебната реформа и реформата на здравеопазването. Много държави членки участват, като осигуряват водещи специалисти, които да консултират гръцките власти.

Комисията ще изготвя редовно доклади за изпълнението на Втората програма за икономическо приспособяване и за работата на специалната работна група за Гърция.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Икономическите промени в Гърция няма да бъдат завършени мигновено, но може да се очаква, че още през 2012 г. ще бъдат предприети значителни действия. Извършването на сериозни структурни реформи и коригирането на дисбалансите, които са се натрупвали в продължение на много години, ще отнемат време, но действията, посочени в настоящото съобщение, следва да създадат условия за възстановяване и да спомогнат за изграждането на една по-динамична, модерна, новаторска, устойчива и справедлива Гърция.

Предизвикателствата са много. Необходимо е Гърция да реструктурира големи части от публичната си администрация и да се превърне в привлекателно място за инвестиции и бизнес. Тя трябва да извърши сериозно реструктуриране на икономиката си, като се пренасочи към по-продуктивни дейности, основани на конкуренцията, и иновативни продукти и услуги с висока добавена стойност. Гръцкият пазар на труда трябва да бъде реформиран с цел мобилизиране и подобряване на човешкия капитал, осигуряване на повече и по-добри възможности за работа и възстановяване на конкурентоспособността. Запазването на условията за ефективен и съдържателен социален диалог следва също така да допринесе за успешен резултат от процеса на реформи.

Гърция вече постигна важен напредък, като значително намали бюджетния си дисбаланс, ограничи разходите и увеличи данъчните приходи. Втората програма за икономическо приспособяване осигурява правилната рамка за продължаването на тази трансформация. Тя ще даде възможност на Гърция да сложи край на водените в продължение на години политики, причиняващи неустойчивост, и на намаляващата конкурентоспособност чрез решителни действия за устойчиви перспективи пред държавния дефицит и дълг и за отключването на потенциала на гръцката икономика. Цялостното изпълнение на програмата, включително мобилизирането на съществуващите инструменти на ЕС за подкрепа, ще положи основите за бъдещ растеж, заетост и социално сближаване, ще възстанови доверието в Гърция в национален мащаб и в чужбина и ще осигури условия за изграждането на едно по-справедливо общество за тези, които пострадаха най-много от кризата. В крайна сметка обаче успехът от този процес зависи от Гърция. Солидарността, която останалата част от ЕС и европейските институции проявяват в периода на криза, е съвсем конкретна и се изразява в предоставянето на значителна финансова подкрепа и експертен опит, които подпомогнат този процес на трансформация. Настоящото съобщение се спира на основните действия, които трябва да бъдат предприети през идните седмици и месеци,

за да се покаже, че неблагоприятната ситуация може да бъде променена и че може да бъде извършена истинска промяна, която да бъде от полза на всички гръцки граждани.

ПРИЛОЖЕНИЕ

В настоящото приложение Комисията се спира по-подробно на подкрепата, предоставяна от ЕС:

- В раздел 1 се разглежда отражението на кризата върху Гърция.
- В раздел 2 се съдържа подробна информация за финансовата подкрепа от бюджета на ЕС и се обяснява как общите правила са адаптирани към конкретната ситуация на Гърция.
- В раздел 3 се обяснява как основните политики на ЕС могат да допринесат за насърчаване на растежа и работните места в Гърция и се посочва какво страната трябва да направи, за да използва потенциала им. Резултатите във всички тези области ще бъдат по-осезаеми, когато бъдат осъществени структурните реформи от Втората програма за икономическо приспособяване и започне извършването на промени в икономиката.

1. ОТРАЖЕНИЕ НА КРИЗАТА В ГЪРЦИЯ

Поглеждайки назад във времето, вече е ясно, че силният растеж на гръцкия БВП от средно 4 % годишно през десетилетието преди кризата е бил неустойчив. Той се е дължал на увеличаване на реалните заплати без връзка с производителността, прекомерно нарастване на кредитите, ниски реални лихви и прекалено свободна бюджетна политика. Краткосрочните резултати скриваха множеството сериозни слабости на гръцката икономика, по-специално ниската конкурентоспособност и производителност, неблагоприятната бизнес среда, слабите инвестиции от страна на частния и публичния сектор, сложната и остаряла данъчна система и неефективната съдебна система.

През този период се натрупаха опасни дисбаланси. Нарасналото търсене в съчетание със слабата външна конкурентоспособност доведе до бързо увеличаване на външните дисбаланси. В периода от 2000 г. до 2009 г. конкурентоспособността се е влошила с 10—20 %. До 2008 г. дефицитът по текущата сметка нарасна до 14 % от БВП. Бюджетните дисбаланси се увеличиха и се запазиха на трайно високо равнище, тъй като прекомерните разходи не бяха компенсирани от по-високи приходи. След приемането на еврото бюджетният дефицит постоянно надхвърляше 3 % от БВП, а през 2009 г. рязко се покачи до почти 16 % от БВП.

Вследствие на тези дисбаланси страната бе засегната в много голяма степен от икономическия спад в световен мащаб, а държавният дълг значително се увеличи, застрашвайки капацитета за финансиране на гръцката икономика. През 2009 г. държавният дълг нарасна до 129 % от БВП от около 100 % през 2000 г. Спредовете на облигациите достигнаха рекордни нива, след като пазарите изгубиха доверие в гръцката икономика и способността на правителството да плаща дълговете си, което доведе до кризата с държавния дълг.

Проблемите се задълбочаваха, а предприемането на коригиращи действия се забави поради факта, че прогнозите относно държавния бюджет и официалната гръцка статистика не показаха истинския мащаб на проблема. През 2009 г., когато мащабът на

проблема бе официално признат от правителството, поело управлението през октомври, прогнозите за бюджетния дефицит бяха завишени с 6 процентни пункта от БВП.

Сблъсквайки се с последиците от бързото икономическо приспособяване, понастоящем Гърция се намира в много дълбока рецесия. От началото на кризата БВП е намалял с повече от 11 % и се очаква понижаването му да продължи и през 2012 г. Част от това свиване на икономическата дейност беше неминуема предвид неустойчивия характер на растежа преди кризата. Същевременно външното търсене бе по-слабо от очакваното и недостатъчното осъществяване на структурните реформи и политическата и социална нестабилност, съпътствана от недостига на ликвидни средства вследствие на отлива на капитали, също задълбочиха икономическата криза. Евентуалното възстановяване на положителния растеж до 2014 г. зависи в основна степен от мерките, които ще бъдат предприети през идните седмици и месеци.

Социалното отражение на тази криза беше тежко. Безработицата нарасна драматично през последните две години и понастоящем е 17,7 % (средна годишна стойност за 2011 г.). Според разпространени неотдавна прогнози безработицата може да надхвърли 20 % през 2012 г. и 2013 г., преди да намалее. Дългосрочната безработица нарасна до 9,1 % от работната ръка и се предполага, че все още не е достигнала своя максимум. Гърция регистрира едно от най-големите през последните години нараствания на броя на безработните домакинства в Европа. Особено тежко бяха засегнати младите хора. През ноември 2011 г. безработицата сред младежите беше 48 % — два пъти по-висока, отколкото две години по-рано. През третото тримесечие на 2011 г. около 45 % от безработните на възраст между 15 и 24 години са били дългосрочно безработни в сравнение с 30 % две години по-рано.

Още преди кризата Гърция беше сред държавите с най-висока бедност в ЕС и тежкият икономически спад увеличи нивата на бедност, социалното изключване и изключването от достъп до жилище и се отрази на облагаемия доход. Все повече семейства с деца и младежи остават без дом. Същата тенденция се наблюдава и сред нарастващия брой незаконни имигранти, което допълнително засилва натиска.

2. КАК ЕС ПОДКРЕПЯ ГЪРЦИЯ?

2.1. Първата и втората програма за икономическо приспособяване — програми за икономическа реформа

ЕС и международната общност бързо се намесиха, за да помогнат на Гърция през 2010 г. веднага след като истинският мащаб на кризата стана ясен. Подкрепата е под формата на две амбициозни програми за икономическо приспособяване, предвиждащи предоставянето на огромна финансова помощ, при условие че бъдат предприети широкообхватни и трайни действия за стабилизиране на публичните финанси, възстановяване на финансовата стабилност и извършване на структурни реформи, които стимулират растежа.

Първата програма за икономическо приспособяване стартира през май 2010 г. и предвиждаше заеми на обща стойност 110 млрд. EUR, от които бяха отпуснати 73 млрд. EUR. Втората програма за икономическо приспособяване бе договорена през март 2012 г. със заеми на обща стойност 130 млрд. EUR в допълнение към сумите, които не бяха отпуснати по първата програма.

Още чрез Първата програма за икономическо приспособяване бе постигната значителна бюджетна консолидация. Предприетите от началото на кризата мерки възлизат на над 20 % от БВП, което представлява една от най-големите фискални корекции, извършвани в държава от ЕС. Тези мерки бяха трудни, но необходими и се изразяваха в намаляване на заплатите в публичния сектор и пенсиите, увеличаване на данъците и извършване на реформи на пазара на труд, включително въвеждането на заплати, които са по-ниски от минималната, за младежите и дългосрочно безработните.

Напредъкът в постигането на амбициозните цели на Първата програма за икономическо приспособяване бе неравномерен въпреки че бяха положени сериозни усилия. Бюджетният дефицит бе намален от почти 16 % от БВП през 2009 г. на 9,25 % от БВП през миналата година, а дефицитът по текущата сметка спадна с 4 процентни пункта между 2009 г. и 2011 г. до малко над 10 % от БВП.

В този контекст отпускането на държавна помощ за банковия сектор в Гърция и намесата на Европейската централна банка и националната централна банка допринесоха за стабилизирането на гръцката икономика, гарантирайки, че системата ще продължи да функционира, и предотвратявайки финансов срив, който щеше да застраши допълнително цялата икономика, включително и вложителите.

През февруари 2012 г. бе постигнато споразумение за нова и амбициозна **Втора програма за икономическо приспособяване** за Гърция. През периода 2013—2014 г. ще бъде необходимо да се извърши допълнителна фискална корекция от около 5,5 % от БВП, за да може публичният дълг да се върне на устойчиво равнище. Фискалната корекция ще включва основно намаляване на бюджетните разходи, за да се ограничи отрицателното въздействие върху потенциалния растеж на гръцката икономика. Реализирането на икономии ще се дължи най-вече на рационализиране и целенасочено отпускане на социалните придобивки, като едновременно с това бъде запазено основното равнище на социална закрила за най-уязвимите.

Втората програма за икономическо приспособяване отделя по-голямо внимание на структурните реформи, стимулиращи растежа. През идните месеци ще бъде подготвена данъчна реформа, стимулираща растежа, чрез която ще се създаде по-опростена и по-ефективна данъчна система, ще се намалят разходите по привеждане в съответствие за предприятията и физическите лица и ще се премахнат освобождаванията от данъци и преференциалните режими. Реформата ще обхване всички области на прякото и косвеното данъчно облагане (подходното облагане, корпоративното облагане, ДДС и данъците върху имуществото, както и вноските за социално осигуряване, плащани от работодателите). Чрез разширяването на данъчните основи реформата ще даде възможност за намаляване на размера на пределните данъчни ставки върху труда. Това е една от основните области, в които Комисията, съвместно с МВФ и няколко държави членки, предоставя техническа подкрепа, за да помогне на гръцките власти да променят остарялата система и да я заменят със съвременна данъчна система, постигаща добри резултати.

След като борбата с укриването на данъци и въвеждането на по-справедлива данъчна система започнат да дават резултати, те ще спомогнат за по-голямото приемане на програмата за приспособяване от страна на обществото. Социалната справедливост винаги е заемала важно място в изготвянето на програмите. Това е отразено в реформите на пенсиите, други социални програми, пазара на труда, здравеопазването и

борбата с укриването на данъци, където бяха положени специални усилия за защита на най-уязвимите представители на населението.

Програмата е изготвена така, че да гарантира устойчивостта на дълга и да изгради нова гръцка икономика. Целта е да се помогне на Гърция да възвърне конкурентоспособността си през идните години и да предприеме бързи мерки срещу неприемливо високата безработица, като намали разходите за труд спрямо сегашните неустойчиви нива и създаде по-модерен и гъвкав пазар на труда. Пазарите на продукти и услуги също ще бъдат преустроени, за да има по-голяма конкуренция и по-голяма гъвкавост на цените и за да се гарантира, че по-ниските разходи допринасят за по-висок икономически растеж, който е от полза за всички. Освен това програмата ще промени бизнес средата, като подобри рамковите условия за предприемачество и иновативни проекти, които са предпоставка за бъдещия динамизъм на гръцката икономика.

2.2. Подкрепа от бюджета на ЕС

През периода от 2007 до 2013 г. Гърция продължи да получава и ще продължи да получава значителна финансова подкрепа от бюджета на ЕС. Средствата от ЕС допринасят за стимулиране на възстановяването в много сектори на икономиката и са в помощ на гражданите да си намерят отново работа. Общо над 20 млрд. евро са на разположение от структурните фондове на ЕС, което представлява основно средство за инвестиране в растеж и работни места в Гърция.

Таблица: Как финансирането от ЕС помага на гръцката икономика и общество

Източник на финансиране от бюджета на ЕС	Суми, които са на разположение, и платени суми
Структурни и кохезионни фондове	Заделени са 20,2 млрд. EUR; 8,4 млрд. EUR вече са изплатени
Селско стопанство: Директни плащания и интервенции на пазара Развитие на селските райони	Около 2,4 млрд. EUR годишно; 17 млрд. EUR за периода Заделени са 3,9 млрд. EUR; 1,7 млрд. EUR вече са изплатени
Европейски фонд за рибарство	Заделени са 210 млн. EUR; 70 млн. EUR вече са изплатени
Рамкова програма за научни изследвания	През периода може да бъдат отпуснати до 1 млрд. EUR на гръцки организации в резултат на покани за представяне на предложения
Програма за конкурентоспособност и иновации	До момента са платени 14 млн. EUR на гръцки бенефициери
Учене през целия живот и Младежта в действие	Заделени са 188 млн. EUR, изплатени са приблизително 108 млн. EUR

Солидарност и управление на миграционните потоци	Заделени са 228 млн. EUR, изплатени са приблизително 70 млн. EUR
Европейски механизъм за микрофинансиране „Прогрес“ (Механизъм за микрофинансиране „Прогрес“)	Заделени са 8,75 млн. EUR за привилегирован заем и 0,8 млн. EUR за гаранция за гръцко дружество, предоставящо микрокредитиране

Действия към настоящия момент

В Гърция не се наблюдава недостиг на финансиране от ЕС в подкрепа на проекти за насърчаване на растежа, но все още не е достигнат максималният потенциал на структурните фондове. Това се дължи на различни административни трудности, които не позволяват на финансовата подкрепа да достигне до реалната икономика, където е необходима.

За да се справи с това, Комисията предложи редица конкретни стъпки за опростяване и рационализиране на управлението на средствата от структурните фондове и за ускоряване на тяхното усвояване с цел насърчаване на инвестициите. Много от тези мерки вече са приложени на практика и дават резултати в Гърция.

Каре: как Комисията помага на Гърция да използва в пълна степен финансирането от структурните фондове на ЕС?

Комисията направи редица предложения за **опростяване на прилагането на политиката на сближаване и за придаване на по-голяма гъвкавост** на тази политика. Благодарение на тези промени бяха отстранени административните пречки пред инвестициите и бе улеснено препрограмирането на средства от фондовете с цел да се подкрепят основните приоритети за растеж. Предложено през 2008 г. и влязло в сила през 2009 г.

Комисията предложи да увеличи предварителното финансиране чрез увеличаване на **авансовите плащания** за програмите, финансирани от структурните фондове на ЕС. Това даде възможност за много по-бързото предоставяне на средства за приоритетни проекти — авансовите плащания към Гърция възлизат общо на около 1,5 млрд. EUR. Изпълнено през 2009 г.

Прагът за проекти, за които се изисква предварителното одобрение на Комисията, бе увеличен от 25 млн. EUR на 50 млн. EUR и така бе улеснено стартирането на проекти, като същевременно се гарантира, че средствата се изразходват правилно. Изпълнено през юни 2010 г.

След извършеното по-рано увеличаване до 85 % Комисията предложи процентът на **съфинансиране от ЕС** на структурните фондове в Гърция да нарасне с още 10 %. Тази промяна означава, че проектите от основно значение получават по-голяма подкрепа от бюджета на ЕС и няма да бъдат забавени заради текущата бюджетна консолидация в Гърция. Това допълнение и увеличеното съфинансиране представляват една много значителна обща сума: около 958 млн. EUR за всички структурни фондове. Предложено през август 2011 г. и влязло в сила през декември 2011 г.

Комисията внесе промени в правилата на ЕС, за да даде възможност за **съфинансирането на оборотен капитал за предприятията**, като по този начин предостави жизненоважна подкрепа за МСП. Изпълнено през ноември 2011 г.: понастоящем това законодателство трябва да бъде изцяло приложено от гръцката администрация.

Комисията работи в тясно сътрудничество с **Европейската инвестиционна банка** за деблокирането на редица финансови инструменти, подкрепени от структурните фондове, които имат за цел да осигурят така необходимите кредити за гръцките МСП, сред които инициативата JEREMIE, Фондът за предприемачество ETEAN и Европейският механизъм за микрофинансиране „Прогрес“.

Неотдавна с подкрепата на Комисията бе създаден **Гаранционен фонд за МСП**, на който бяха предоставени 500 млн. EUR от структурните фондове. След като бъде задействан, фондът ще предостави на банките допълнителни ликвидни средства, възлизащи на до 1 млрд. EUR и предназначени за отпускането на заеми на МСП. Задействането на Гаранционния фонд и сътрудничеството с ЕИБ за предоставянето на ликвидни средства на реалната икономика са неотложни приоритети. Предложено през 2011 г., подписано през март 2012 г.

Комисията предложи да се създаде **инструмент за споделяне на риска** в подкрепа на мащабни инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергетиката и околната среда. Заемите, обезпечени чрез инструмента за споделяне на риска, ще позволят да бъдат приключени съществуващите инвестиционни проекти и ще спомогнат за стартирането на нови проекти. По този начин ще бъдат подкрепени важни проекти, като концесиите на големите магистрали, обхващащи 1400 километра от трансевропейската мрежа, и основни проекти за управление на отпадъците. Предложено през октомври 2011 г.; през май 2012 г. се очаква политическо споразумение.

Следващи стъпки

В сътрудничество с гръцките власти Комисията състави списък на **181 съфинансирани приоритетни проекта** с голяма инвестиционна стойност във важни сектори. Тези проекти възлизат общо на около 11,5 млрд. EUR, които ще бъдат предоставени от структурните фондове на ЕС. Целта е да се постигнат видими резултати и да се стимулират икономиката, конкурентоспособността и заетостта.

Съвместно с гръцкото правителство работи специален екип за действие, за да бъдат идентифицирани възможности за **преразпределянето на средства с цел подпомагането на приоритетни проекти**, например борбата с безработицата сред младежите и оказването на подкрепа на МСП.

Все още не са завършени няколкостотин важни проекта от програмния период 2000—2006 г., вследствие на което може да се наложи отпуснатите за тези проекти средства да бъдат възстановени на бюджета на ЕС. Необходимо е гръцките власти да предприемат спешни действия, за да може тези проекти да бъдат приключени в рамките на договорените срокове.

Стартирането на пълноценното функциониране на **Фонда за гарантиране за МСП** представлява неотложен приоритет, за да се осигури приток на ликвидни средства към реалната икономика.

Също така трябва да се положат по-големи усилия за **деблокирането на средствата**, които вече са предоставени на банковата система, но все още не са отпуснати на МСП. За това ще помогне приключването на текущата банкова рекапитализация.

Подготовката за използването на **инструмента за споделяне на риска** следва да започне възможно най-скоро след очакваното през май официално споразумение. Необходимо е финансирането да бъде предоставено в рамките на сегашното разпределение на структурните фондове, които следва да се използват в значителна степен. Инструментът ще бъде управляван от ЕИБ, а Комисията е поела ангажимент да финализира възможно най-бързо оперативните договорености под формата на споразумение за сътрудничество с ЕИБ.

Освен това Гърция използва и **Европейския механизъм за микрофинансиране „Прогрес“**. Наскоро бе постигнато споразумение за предоставянето на гаранция по Механизма за микрофинансиране „Прогрес“ на гръцкото дружество за микрокредитиране Pancretan Cooperative Bank Ltd (PCB), която ще даде възможност на PCB да предостави до 6 млн. EUR под формата на микрокредити на гръцки предприемачи (набляга се на финансирането на новосъздадени предприятия и нови кредитополучатели). Друг привилегирован заем в размер до 8,75 млн. EUR се очаква да даде възможност на PCB да посрещне търсенето от страна на множество микропредприятия, които срещат трудности при достъпа до финансиране заради ограничаването на кредитирането и по-строгите изисквания за допустимост, прилагани от гръцкия банков сектор. С лостов ефект от 1,5 пъти се очаква този привилегирован заем да осигури микрокредити на обща стойност до 13 млн. EUR за микропредприятията.

Предприети бяха действия за **опростяване на процедурите** в гръцката администрация и за ускоряване на подбора и изпълнението на проектите. Например процедурите за издаване на разрешения за археологически разкопки и лицензи за околната среда бяха рационализирани и продължителността им бе намалена в съответствие с Меморандума за разбирателство.

Въпреки това може да се направи още много за **ускоряване на усвояването на средствата от структурните фондове** и за постигане на максимален ефект от използването им, като се премахнат административните пречки, рационализира се управлението и същевременно се установи по-добро координиране и взаимодействие между всички съфинансирани от ЕС интервенции, които са свързани помежду си. Приемането на необходимото законодателство с цел съкращаване на продължителността и опростяване на процедурите при възлагането на договори за обществени поръчки и при отчуждаването на земя ще ускори изпълнението на съфинансираните от ЕС проекти. Вече са договорени допълнителни опростявания на процедурите, включително ускоряване на изпълнението на нови проекти и рационализиране на процеса на плащания. Преработените процедури ще влязат в сила от април.

2.3. Друга подкрепа от бюджета на ЕС за Гърция

Подкрепата от бюджета на ЕС за растежа и създаването на работни места в Гърция не се ограничава със структурните фондове. Широк кръг от други програми на ЕС имат принос за модернизирването на гръцката икономика, създаването на възможности за заетост и повишаването на конкурентоспособността.

Селско стопанство, развитие на селските райони и рибарство

Гърция получава около 2,4 млрд. EUR годишно под формата на **директни плащания за земеделските стопани** плюс около 70 млн. EUR под формата на разходи, свързани с пазара.

Освен това за подпомагане на **развитието на селските райони** на разположение има още 3,9 млрд. EUR. При структурните фондове процентът на съфинансиране за ЕЗФРСР бе увеличен с 10 % въз основа на предложение на Комисията. Това ще доведе до икономии за националния бюджет в размер на около 567 млн. EUR.

До декември 2011 г. вече бяха платени 1,7 млрд. EUR за финансиране на **развитието на селските райони**. С тези пари над 8000 млади мъже и жени получиха помощ, за да се установят като земеделски производители в селските райони в Гърция. Тези средства бяха използвани за подпомагане на икономическия растеж в селските райони чрез преки инвестиции в селскостопанския сектор и в преработването и продажбата на селскостопански продукти. Чрез тях бе оказана подкрепа и за нужното разнообразяване на селската икономика, например чрез насърчаване на туризма, малките предприятия и опазването на околната среда.

Европейският фонд за рибарство допринася за създаването на нови работни места, най-вече в сферата на аквакултурите и преработвателната промишленост. Той подкрепя изпълнението на стратегии за местно развитие както на островите, така и в крайбрежните зони на континентална Гърция, особено в отдалечените райони, в които безработицата е висока. Средствата от ЕС спомагат за запазването и развиването на заетостта чрез подпомагане на разнообразяването на икономическите дейности и насърчаване на качеството на крайбрежната околна среда, например чрез оказване на подкрепа за екотуризма и опазването на природното и архитектурното наследство.

Научни изследвания, иновации и предприемачество

Подкрепата на ЕС за Гърция в областта на **научните изследвания и технологичното развитие** е под формата на принос към разходите, направени от гръцки организации, които участват в Седмата рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие. През периода 2007—2011 г. бяха отпуснати общо 622 млн. EUR на гръцки организации, а до 2013 г. може да бъдат предоставени още няколко стотин милиона в рамките на предстоящите покани за представяне на предложения.

Гръцките организации постигнаха голям успех в областта на информационните и комуникационните технологии, което представлява около 211 млн. EUR от средствата, предназначени за гръцки организации. С това финансиране ще бъдат подпомогнати авангардни научни изследвания, които ще помогнат за това гръцката икономика да стане конкурентоспособна в развитите в технологично отношение сектори. Освен това гръцките изследователи получиха около 50 млн. EUR по програмата „Мария Кюри“.

Това им даде възможност да работят съвместно със свои колеги навсякъде в Съюза и привлече водещи изследователи в Гърция.

От 2007 г. до 2011 г. в Гърция бяха отпуснати над 14 млн. EUR под формата на безвъзмездни средства по **Програмата за предприемачество и иновации**. Тези средства бяха използвани за създаването на центрове на Enterprise Europe Network в Гърция, които предлагат безплатни услуги за гръцките предприятия, и за подпомагането на разнообразни проекти, целящи разгръщане на потенциала за растеж на екологичните нововъведения.

По програмата **„Интелигентна енергия — Европа II“** на гръцките бенефициери бяха предоставени 10 млн. EUR безвъзмездно финансиране за проекти за премахване на пречките пред търговския възход на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност. Освен това лицата, разработващи проекти в Гърция, имат достъп до предлагани от **Европейския фонд за енергийна ефективност** продукти за финансирането на инвестиционни проекти за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници в градовете и регионите.

Образование

Реформата на гръцката образователна система и борбата с безработицата сред младите хора получиха широкомащабна подкрепа от **Европейския социален фонд** и всеобхватно подпомагане от **Европейската програма за учене през целия живот**, предназначено за гръцките организации и граждани. Гръцките организации ще получат около 165 млн. EUR за периода. Вече са отпуснати безвъзмездни средства на стойност над 94 млн. EUR, с които да се помогне на студенти, преподаватели и организатори на обученията да учат и развиват уменията си в други държави. Само за периода 2009—2010 г. в програмата са участвали почти 8 000 студенти и преподаватели. Също така програмата улесни сътрудничеството между гръцките заведения за образование и обучение и тези в други държави членки, което ще допринесе за развиването на образователната система в страната. Няколко хиляди младежи участваха в проектите, финансирани по програмата **„Младежта в действие“**, което помогна за подобряване на тяхната пригодност за заетост и мобилност. През периода ще бъдат заделени около 23 млн. EUR за Гърция по тази програма, като 13,6 млн. EUR вече са платени.

Вътрешни работи

Комисията е предоставила значителна финансова подкрепа за **системите за убежище, миграция и управление на границите** и за справяне с хуманитарните последици от натиска, упражняван от големия брой незаконни имигранти и търсещи убежище лица. Гърция прие два плана в тази сфера — план за действие относно управлението на миграцията и убежището, в който се определят конкретни действия за преодоляване на недостатъците в областта на убежището и връщането, и план за действие „Шенген—Гърция“, в който са набелязани конкретни действия за преодоляване на недостатъците при управлението на границите. Във всички засегнати сфери е отбелязан напредък, макар и неравномерен. Сега е важно този напредък да стане по-голям, като се надгради постигнатото. Воденето на стабилна и ефективна политика в сферата на миграцията и убежището в Гърция е в интерес на всички държави от ЕС.

Гърция е един от основните бенефициери по **Програмата за солидарност и управление на миграционните потоци (SOLID)**. За периода 2010—2012 г. са заделени

общо 228 млн. EUR, за да се помогне на Гърция да въведе ефективен контрол по външните граници и при връщането на незаконни мигранти и да изготви надеждна политика в областта на убежището. В момента се обсъждат мерки, с които да се допринесе за по-доброто усвояване на това финансиране *inter alia* чрез увеличаване на процента на съфинансиране.

2.4. Техническо подпомагане — Работна група за Гърция (TFGR)

В допълнение към финансовата подкрепа от бюджета на ЕС Съюзът предоставя също така обхватна техническа помощ на гръцките власти. През юли 2011 г., по искане на гръцкото правителство, Комисията създаде специална работна група, която да предоставя техническа помощ на гръцките власти във връзка с изпълнението на програмите за икономическо приспособяване и да подпомага модернизиранието на гръцката администрация и усвояването на средствата от ЕС⁹.

Работната група подкрепя Гърция, като мобилизира съответните експертни знания от държавите членки и от европейски и международни организации. От създаването си досега работната група е участвала в изготвянето и стартирането на направления за оказването на техническа помощ. В момента тя работи с гръцките власти по над 20 проекта за техническа помощ в девет различни области на политиката. Някои от направленията вече са активни, а редица други са готови за пускане в действие. Освен това по редица други проекти се водят предварителни обсъждания.

През първите месеци от стартирането на своята работа TFGR координира *inter alia* изразяващата се в общо 200 човекодни работни изпратени за кратко експерти от националните данъчни администрации в Атина за предоставянето на техническа помощ, обучения и семинари, включително около 20 срещи в различни сфери на данъчната администрация. Освен това Комисията сключи споразумение с МВФ за засилено техническо подпомагане в областта на управлението на публичните финанси и управлението на приходите, с което се финансира присъствието на място на трима консултанти (двама за управлението на приходите и един за управлението на публичните финанси) до декември 2013 г. и на около 900 дни кратки командировки.

Това техническо подпомагане ще бъде съсредоточено върху няколко области, които са от съществено значение за успеха на програмата. Чрез него ще се насърчи установяването на стабилна и устойчива регулаторна среда, която подкрепя стимулирането от предприятията растеж и отстранява пазарните неефективности по пропорционален и последователен начин. Програмата за техническо подпомагане има за цел също така да подобри способността за ефективно и справедливо изпълнение на нормативните и административните изисквания и да подкрепи реформата на данъчната администрация и борбата с укриването на данъци и данъчните измами, управлението на публичните финанси и реформата на публичната администрация.

Освен това ЕС помага на Гърция да създаде независим и силен национален статистически орган, като приоритет представлява висококачествената статистика в сферата на публичните финанси чрез специален план за действие (JOSGAP). Планът предвижда също така помощ в различни други сфери на статистиката, както и за реорганизацията на националния статистически орган. На място бе назначен високопоставен съветник и редовно се организира предоставянето на техническа

⁹ МЕХ/11/0720 „Комисията назначава работна група за Гърция“.

помощ от експерти в сферата на публичните финанси и, когато това е целесъобразно, във връзка с националните сметки и в други области на статистиката. Тези подобрения, улеснени от новото управление на националния статистически орган, вече дадоха положителни резултати, за което свидетелстват заверените от Евростат три последователни уведомления за дефицита и дълга. Необходимо е този напредък да бъде поддържан, а капацитетът на гръцките служители, работещи в статистиката — засилен.

3. МОБИЛИЗИРАНЕ НА ВАЖНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РАСТЕЖ И ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТНИ МЕСТА

3.1. Структурни реформи в подкрепа на предприятията и инвестициите

За реализиране на потенциала на гръцките пазари на продукти и услуги ще бъдат нужни постоянни усилия и силен политически ангажимент за отстраняване на заплетената мрежа от сложно законодателство и неефективни административни структури. Прекалено ограничителните правила и непропорционалните и тромави проверки допринасят за затварянето на пазарите и за склерозирането на конкуренцията. Тези фактори обясняват защо Гърция непрекъснато заема толкова лоши места в международните класации за улесняване на бизнеса и за наличието на корупция.

За да постигне успех, гръцкото правителство следва да отстоява каузата на бизнеса и да възприема бизнеса като партньор, а не като източник на риск. От своя страна, бизнесът трябва да се отплати за това доверие, като спазва регулаторните и данъчните изисквания.

Съществуват множество очевидни, макар и не лесни за изпълнение мерки, които гръцките власти могат да предприемат за подобряване на трудните условия, при които понастоящем работят гръцките предприятия. При някои от тези реформи ще бъде необходимо време, за да се постигнат резултати. Въпреки това предприемането на ранни и решителни действия ще изпрати ясен сигнал, че Гърция е поела ангажимент да създаде по-благоприятна среда за бизнеса.

Ангажиментите, съдържащи се в преработения Меморандум за разбирателство, представляват добър модел за тази реформа, за която ще е необходимо цялостно реструктуриране на публичната администрация, така че тя да подпомага гръцкия бизнес, а не да създава пречки пред него. Процесът на реформи може да продължи с области, които спешно се нуждаят от промени, като износа, митниците и обществените поръчки.

Улесняване и насърчаване на износа

По традиция гръцката икономика не е толкова отворена, колкото много други икономики от подобен мащаб — вносът (33 % от БВП) е по-голям от износа (22 % от БВП), а разликата се финансира със заеми. Сега страната трябва да предприеме действия за възстановяване на баланса на икономиката си и за подпомагане на развитието на успешен износ.

Административните процедури и пречки, които правят изпращането на стоки в други страни ненужно трудно, може да се премахнат бързо. Начинът, по който понастоящем се освобождава износът от митницата и се извършват митническите формалности,

представлява сериозно препятствие за предприятията и почти сигурно възпира множество по-малки потенциални износители да проучват чужди пазари.

Освобождаването на износа от митницата е свързано с представянето на ненужни удостоверения и документи, изисквани от голям брой различни министерства и агенции. Освобождаването на стоките от митницата в Гърция отнема средно 20 дни в сравнение със средна продължителност от 10 дни за ЕС. За 90 % от гръцкия износ на стоки се извършват физически проверки и проверки на документите спрямо 5 % средно за ЕС.

Бързото премахване на излишните изисквания на документи и реструктурирането на митническите процедури могат да съкратят голяма част от тези „чисти разходи“. Понастоящем се полагат усилия за рационализиране и автоматизиране на освобождаването на износа от митницата и на митническите формалности, за които допринася и техническото подпомагане. Приключването на тази задача следва да се смята за спешно.

Тези усилия следва да бъдат подкрепени от правителствена стратегия и от реформа / координиране на всички съответни министерства / агенции, за да окаже помощ на износителите, желаещи да приложат стратегията си за продажби и на чужди пазари. По-специално, усилията следва да бъдат съсредоточени върху осигуряването на средства, чрез които новите износители да търсят възможности на обещаващи пазари.

Докато износът на стоки и промишлени изделия е краткосрочен приоритет, свързан с факта, че по традиция Гърция е икономика, основана на малките и средните предприятия и на преработването на селскостопанска продукция, следва допълнително да се изготвят средносрочни инициативи, които да бъдат насочени към засилване на износа на услуги и повишаване на потенциала на страната в сферата на туризма.

Конкуренция и достъп до пазара

Наличието на по-конкурентни пазари и не толкова дискреционна публична подкрепа ще бъде от полза за Гърция. Например по-силната конкуренция на енергийните пазари ще помогне на потребителите, ще направи доставките по-сигурни и ще допринесе за постигане на целите, свързани с опазването на околната среда. По подобен начин, във фармацевтичния сектор е нужна по-голяма конкуренция на пазара на непатентовани лекарства, за да има по-евтини генерични продукти, което ще спомогне за контролиране на бюджета за здравеопазване.

Една целенасочена политика в областта на държавната помощ може да подкрепи възстановяването на гръцката икономика, като същевременно ограничи до минимум тежестта на помощта върху публичните ресурси, при условие че публичните разходи са съсредоточени в области, които стимулират дългосрочния растеж и създаването на работни места. Гръцкото правителство се съгласи да създаде централно звено за упражняването на контрол и проверяване на държавната помощ, преди Комисията да бъде уведомена за потенциалните мерки за помощ. Комисията може да предостави на гръцките власти техническото подпомагане, необходимо за изпълнението на тази цел.

В ход са важни инициативи за подобряване на достъпа до пазари, стимулиране на конкуренцията и насърчаване на по-конкурентно ценообразуване. Цялостното прилагане на Закона за регулираните професии от 2011 г. (Закон 3919/2011 г.) може да премахне множество ограничителни разпоредби относно правото на упражняване на

дадена професия или начина, по който тя се упражнява. Законът е в процес на прилагане и предложенията за въвеждане на ограничения от „обществен интерес“ се проучват внимателно. Работната група координира техническото подпомагане, осигурявайки на гръцките власти правната експертиза за адаптиране на вторичното законодателство, което подкрепя либерализирането на регулираните професии, за анализиране на ефекта от тези мерки и за преразглеждане на организацията на някои юридически професии, по-специално адвокатската професия.

През есента следва да приключи подробен преглед на административната рамка в редица основни сектори. Той следва да създаде условия за предприемане в началото на 2013 г. на законодателни действия за премахване на регулаторните разпоредби, които възпрепятстват конкуренцията и гъвкавостта на цените.

Прозрачни и ефективни пазари за възлагане на обществени поръчки

Гръцките пазари за възлагане на обществени поръчки са изключително неефективни, което е в ущърб както на публичните купувачи, които не могат да купуват суровините, необходими за предоставянето на публични услуги, така и на доставчиците. Възлагането на договори е бавно, скъпо и непрозрачно, а резултатите от него са слаби. Процедурите често са преустановяват заради съдебни спорове. Обществените поръчки са разделени на голям брой малки договори, организирани от изключително много купувачи, които нямат капацитет да определят нуждите си и да организират ефективни процедури.

Гръцкото правителство пое ангажимент да изпълни последователна и амбициозна програма за реформа на законодателството, структурите и практиките в сферата на обществените поръчки. Това ще включва опростяване на правилата, създаване на орган за контролиране на обществените поръчки, по-активно използване на специализирани органи за закупуване и рамкови договори, по-широко използване на нови техники за възлагане на обществените поръчки, създаване на портал за всички търгове за обществени поръчки, разработване на решения в контекста на електронните обществени поръчки и отделяне на по-голямо внимание на конфликта на интереси. Гръцкото правителство се ангажира да публикува до средата на 2012 г. пътна карта за цялостната реформа на законодателството и администрацията в сферата на обществените поръчки. Европейската комисия ще подкрепи този важен проект, като предостави техническа помощ.

Намаляване на административната тежест и въвеждане на практики за „по-добро регулиране“

Гръцкото законодателство често е изготвено на секторна основа, без да се отдели достатъчно внимание на цялостния ефект върху заинтересованите страни и предприятията. Гръцките предприятия дават множество примери за разпоредби и административни практики, които водят до непропорционални разходи или ограничения. Чрез Закона за по-добро регулиране, който се очаква да бъде приет скоро, ще има по-строга дисциплина при изготвяне на новите правила, тъй като ще се отстранят административните пречки, възпрепятстващи търговските сделки, и ще се използват методи за „по-добро регулиране“ при новите законодателни инициативи.

Поетият ангажимент за създаване на дирекция в Министерството на финансите, която да отговаря за планирането, управлението и контрола на структурните реформи, дава

възможност бизнесът и предприемачеството да бъдат в центъра на една нова стратегия за растеж. Дирекцията може да служи за център за целия процес на реформи. Налице е спешна необходимост този капацитет за управление на реформите да бъде създаден и развит.

Улесняване на нови инвестиции

Инвестициите в нови съоръжения и проекти се забавят и са свързани с разходи вследствие на регулаторни и административни пречки, включващи множество органи. Планирането на земеползването и правилата за лицензи, касаещи околната среда, често се посочват като пречки пред инвестициите. Най-тежко засегнати са дружествата в сектора на енергетиката (особено енергията от възобновяеми източници), на дистрибуцията и логистиката и на транспорта. Проблемите прерастват в спорове, достигащи както административна, така и съдебна фаза, заради суспензивния ефект на множество правни действия, липсата на персонал или компетентност във важни служби на администрацията и т.н.

Гръцкото правителство пое ангажимент да приведе в действие редица наскоро приети закони за ускоряване на някои процедури по лицензиране за определени професии и производствени дейности и за лицензиране, касаещо опазването на околната среда, на проекти и дейности. Процедурите на отчуждаване на земя, във връзка с които се водеха сложни административни и съдебни производства, също предстои да бъдат преразгледани. Благодарение на промени, свързани със съдебната реформа, съдебните процедури ще бъдат ускорени, а обемът на натрупаните за разглеждане дела ще намалее / изчезне.

Гръцкото правителство предприе също така стъпки за улесняване на създаването на нови дружества. Въпреки това има възможност за допълнително рационализиране на тези процедури.

Завършването на поземления регистър също ще помогне за стимулиране на инвестициите. От структурните фондове на ЕС вече са предоставени 83 млн. EUR за създаване на информационна инфраструктура за цифровата регистрация на активни права на собственост и валидирането на искове за държавна собственост, включително определяне на границите на горите и цифровизация на активните права на собственост, записани на хартия в ипотечните служби в градските райони. В Меморандума за разбирателство се определят конкретни цели относно поземления регистър и се предвижда създаването на подробен кадастрален регистър и оперативни служби по кадастъра до 2020 г. Комисията ще подкрепи усилията на гръцките власти да спазват посочения по-горе график за завършване на поземления регистър, който дава сигурност и може да помогне за привличането на инвестиции.

В процес на осъществяване или планиране са редица разнообразни действия за премахване на административните пречки пред инвестициите, но съществува и възможност за систематичен и съгласуван проект за отстраняване на тези пречки.

Подпомагане на бизнеса чрез данъчна реформа

Напредъкът в реформата на данъчната администрация и внасянето на необходимите промени в данъчното законодателство също ще подобрят до голяма степен бизнес средата в Гърция. Борбата с укриването на данъци е от основно значение за осигуряването на равни условия в полза на икономическите оператори, които спазват

данъчните разпоредби и страдат от нелоялна конкуренция от страна на предприятията, укриващи данъци и социални осигуровки. Меморандумът за разбирателство за Втората програма за икономическо приспособяване съдържа редица разпоредби, имащи за цел създаването на модерна и ефективна данъчна администрация, която удовлетворява потребностите.

За тази цел ще бъде отпуснато техническо подпомагане в рамките на план за действие на МВФ/ЕС, който обхваща девет области, определени съвместно с гръцките власти (одит, събиране на вземания, разрешаване на спорове, големи данъкоплатци, особено богати физически лица и самостоятелно заети лица с висок доход, анализ на рисковете и приходите, услуги за данъкоплатците, регистриране, попълване и принудително плащане, организация и управление).

Опростяването на данъчното законодателство също ще изиграе решаваща роля за постигането на успех в резултат на тези общи усилия. В тази област полагането на усилия може да се основава на решението, взето в рамките на Меморандума за разбирателство на Първата програма за икономическо приспособяване за отмяна на Кодекса на книгите и регистрите и заменянето му с значително по-просто законодателство, тъй като действащите понастоящем правила затрудняват спазването му, възпрепятстват предприемачеството и оказват силен възпиращ ефект спрямо чуждестранните инвестиции в Гърция.

Също така рационализирането на данъчната администрация следва да ускори възстановяването на дължимия ДДС и да подпомогне по-специално МСП и гръцките износители чрез премахване на административните тежести върху ликвидните им средства.

И накрая, в контекста на продължаващите усилия за борба с укриването на данъци, Комисията е готова да окаже съдействие на Гърция за договарянето на споразумение в областта на данъчното облагане с Швейцария, което може да ѝ помогне да събере дължими от нейни граждани данъци. Такова споразумение трябва да съответства изцяло на изискванията на законодателството на ЕС.

3.2. Увеличаване на ликвидните средства за МСП

Малките и средните предприятия са основен двигател на икономическия растеж и заетостта в Гърция. Те представляват 99,9 % от всички дружества в Гърция, като микропредприятията са 96,5 %. Малките и средните предприятия са изправени пред сериозни проблеми, касаещи тяхното оцеляване: 6 от 10 дружества са отчели намаляване на постъпленията през 2011 г. в сравнение с 2010 г. През 2011 г. са закрити 150 000 работни места в малките и средните предприятия. Според неотдавнашно проучване, поръчано от гръцката асоциация за МСП, през 2012 г. 60 000 малки и средни предприятия ще прекратят дейността си и ще бъдат закрити още 240 000 работни места.

Както е описано в раздел 2 от настоящото приложение, структурните фондове на ЕС предоставят широка подкрепа за малките и средните предприятия. На разположение са над 4 млрд. EUR за предоставяне на ликвидни средства, оборотен капитал и гаранции за отпускане на заеми на МСП и ще бъдат осигурени още 1 млрд. EUR посредством новосъздадения Фонд за гарантиране на МСП. Това финансиране обаче не винаги стига до реалната икономика. Гръцките власти и гръцките банки следва да положат по-

големи усилия за мониторинг на плащанията по съществуващите схеми и за съвместно преодоляване на препятствията пред ефективното прилагане на тези схеми.

По-конкретно, нужно е да се положат по-големи усилия за ускоряване на процесите и за премахване на административните трудности при одобрението на безвъзмездни средства (а именно интензивен мониторинг на плащанията, опростяване на договорите и процедурите за одобрение, съкращаване на сроковете за одобрение, намаляване на броя на участниците в процеса и т.н.). Освен това е необходимо да се извърши спешно адаптация на съответното законодателство и на договорите за безвъзмездни средства, за да се предвиди отпускането на заеми за оборотен капитал. В допълнение, ранното прилагане на Директивата относно просрочените плащания ще бъде от голяма полза за гръцките МСП.

3.3. Използване на приватизацията за подобряване на функционирането на важни сектори от икономиката

Приватизацията е важна част от процеса на реформи. Най-сериозната причина за приватизацията в Гърция е, че активите могат да бъдат използвани по-добре в частния сектор, като по този начин ще се повиши конкурентоспособността на реалната икономика. Освен това успешно приватизираните и по-добре управлявани дружества ще действат като „примери за подражание“, като по този начин ще се създадат допълнителни положителни външни ефекти.

Фондът за развитие на активите на Република Гърция (HRADF) бе създаден с цел приватизиране на активи, които са собственост на държавата. Той редовно разпространява покани за предявяване на интерес към притежавани от държавата активи, като неотдавна имаше търгове за недвижимо имущество и за продажбата на държавното дружество за газ. Това е развитие в правилната посока по отношение на устойчивостта, което насочва приватизацията към все по-голямо разнообразие от категории активи.

За много активи обаче настоящите пазарни условия и техническите пречки, съществуващи в Гърция, все още са неблагоприятни за извършването на приватизация в голям мащаб. Тази несигурност се дължи *inter alia* на изпитваните понастоящем затруднения при изготвянето на разумни оценки на притежаваните от държавата активи. Освен това, гръцките власти, HRADF и Европейската комисия трябва да се справят с редица предизвикателства. Сред тези предизвикателства са *inter alia* наличието на разпоредби за т.нар. „златен дял“ след извършване на приватизацията и необходимостта от предварително изчистване на мерките за държавна помощ за предприятията, които са собственост на държавата. Други въпроси, които трябва да бъдат решени, са ускоряването на регистрацията на собствеността на държавните терени, правният статут на поземлените права, предоставянето на икономическа информация за индивидуалните поземлени права и капацитетът за картографиране и зонирание посредством поземления регистър.

Необходимо е да се извърши съответното подготвяне на активите преди продажбата. Предприватизационният процес включва изготвянето на правилно одитирани отчети, пътни карти за реструктуриране, промени в персонала, финансов инженеринг и т.н. Вземането под внимание на тези фактори предполага, че по принцип стойността на активите следва да се повиши преди тяхната приватизация. Освен това за успешното прехвърляне на собствеността при публичните активи е необходимо да се разработят

подходяща регулаторна рамка и ясна дългосрочна стратегия. Тези рамки определят приоритетите на публичната политика, като целта е да се предотврати създаването на нерегулирани частни монополи.

Комисията поддържа тесни връзки с HRADF и Министерството на финансите, за да може приватизационната програма да бъде успешна и да помогне за изготвянето на мерки, които са в съответствие с правилата за държавна помощ. В тази връзка Комисията представи документ с насоки за прилагането на правилата за държавна помощ при реструктурирането и/или приватизацията на държавни предприятия.

В някои ясно определени случаи и без да се отнемат средства от приоритетните проекти, посочени в раздел 3.4, структурните фондове на ЕС могат да допринесат за приватизационната програма чрез техническо подпомагане или чрез оказване на подкрепа за физическите инвестиции в области като енергетиката или транспорта, за да помогнат за подготвянето на държавите активи за продажба, като първо подобрят функционирането им, с което ще осигурят по-добри резултати за потребителите и ще засилят потенциала за стойност на тези активи.

3.4. Растеж и работни места чрез насърчаване на инвестициите в инфраструктура

Липсата на подходяща инфраструктура в Гърция е основна пречка пред растежа. Целенасочените инвестиции в инфраструктура могат да допринесат съществено за растежа и заетостта. Структурните фондове на ЕС също могат да имат важен принос в тази сфера. След като бъде постигнато споразумение по Инструмента за споделяне на риска, той ще помогне за привличането на важни частни инвестиции.

Измежду общо 181 приоритетни проекта за растеж и заетост, определени от гръцките власти и Комисията през ноември 2011 г., имаше множество инфраструктурни проекти в областта на транспорта, управлението на отпадъци и енергетиката. Някои от тях са в процес на изпълнение, а други се подготвят за изпълнение. Няколко проекта се натъкват на сериозни препятствия, които е необходимо да се преодолеят бързо.

Цялостното изпълнение на проектите най-късно до 2015 г. следва да повиши конкурентоспособността на гръцката икономика, да се отрази положително върху други сектори като туризма и да подобри качеството на живот. Ресурсите, мобилизирани посредством структурните фондове, следва да се допълнят от публични средства и частни инвестиции. Пречките пред цялостното изпълнение на проектите следва да се премахнат.

По мащаби и отражение най-важните проекти са пет концесии за магистрали (1400 километра от трансевропейската енергийна мрежа), които понастоящем възлизат на 3,2 млрд. EUR национални разходи и разходи от ЕС. Ако тези проекти бъдат завършени, те могат да създадат приблизително 30 000 преки и непреки работни места и да дадат така необходимия стимул на инвестициите и заетостта. Четири от тези проекти в момента са блокирани и е необходимо незабавно да бъдат рестартирани. Изграждането на тези мрежи може да допринесе за модернизиранието на инфраструктурите, което продължава да бъде решаващ фактор за стимулирането на развитието на страната. То ще укрепи също така позицията на Гърция в Югоизточна Европа, тъй като ще довърши основните коридори, свързващи страната с други държави членки и страни кандидатки и

потенциални кандидатки. Освен това ще допринесе за повишаване на безопасността по пътищата.

Транспортни мрежи

Икономиката и стандартът на живот в Гърция зависят от качеството и ефективността на пристанищните услуги и морските връзки в по-голяма степен, отколкото в други държави членки. През пристанищата преминават над 85 % от външната търговия със стоки на страната и се гарантира сигурността на снабдяването за островите. Пътническият трафик през гръцките пристанища представлява 22 % от общия брой на пътниците по море в целия ЕС. Освен това гръцките пристанища имат потенциала да привлекат голяма част от междуконтиненталния търговски поток към Източна Европа.

Гръцките пристанища са изправени пред три основни проблема: лошото оборудване и ниските капиталови разходи за инфраструктура, изключително лошите връзки с вътрешността на страната (железопътни и шосейни връзки) и административните и оперативните недостатъци. Разработването на пристанищата често се е извършвало на местна или регионална основа, без да се отчитат стратегическите приоритети на национално равнище.

Туристическият сектор представлява 15 % от гръцката икономика, когато се отчита непрякото въздействие върху другите икономически сектори, и разчита основно на достъпните и ефикасни транспортни връзки. Въздушните връзки към Гърция, особено към регионалните летища, страдат от липсата на съвременно управление на въздушното движение, неефективното функциониране на летищата (ограничено време на експлоатация и т.н.) и високите летищни такси. Липсата на подходяща инфраструктура, например яхтени пристанища и места за качване на круизни кораби, също се отразява отрицателно на качеството на туризма.

Новата стратегия за TEN-T включва пристанищата Игуменица, Патрас, Пиреос и Солун в основната европейска транспортна мрежа. Жизненоважната железопътна връзка между Пиреос и Солун и морската магистрала между Атина/Пиреос и Лимасол са част от един от транспортните коридори, включени в предложението Механизъм за свързване на Европа.

Транспортната система в Гърция би могла да бъде модернизирана чрез:

- премахване на съществуващите все още ограничения и отваряне на пазарите на автобусен и таксиметров пътнически превоз;
- създаване на административни услуги на едно гише за предоставянето на данни относно плавателните съдове. В момента корабите преминават през задължителни формални процедури, които водят до забавяне на товарите и пътниците. Освен това тези формалности поглъщат ресурси от сектора на корабоплаването и държавата;
- създаване на подходящ модел на управление и рамка за приватизацията на пристанищата и летищата, чрез която се предотвратява създаването на частни монополи, не се дискриминират ползвателите и се установява пълна прозрачност на сметките и подходящ контрол от страна на публичните органи. От новите собственици или концесионери следва да се изисква да спазват

поетите ангажименти във връзка с проекти, които са получили финансиране от ЕС.

Функционирането на железопътната мрежа може да бъде подоброено чрез:

- отдаване под наем на пътническия подвижен състав, от който традиционният оператор не се нуждае;
- създаване на рамка за пътническите оператори от ЕС, които да започнат нови стопански дейности в условията на лоялна конкуренция с традиционния оператор;
- преразглеждане на гранично-пропускателните процедури и споразуменията за улесняване на товарните потоци по коридор X и спиране на затварянето на граници.

Комисията може да организира предоставянето на техническа помощ на гръцките власти, които да се адаптират към най-добрите практики в сътрудничество с колегите си в други държави членки. Тя може също така да окаже техническа помощ за управлението на въздушното движение и евентуално да предостави финансиране за съвремененно оборудване.

Корабоплаване

Корабоплаването традиционно е основен стълб на гръцката икономика. Комбинация от фактори (ниските цени за превоз по море, закриването на специалното министерство) повлияха на решенията на корабособствениците плавателните им съдове да преминат към флагите на други държави. Ако тази тенденция се запази, тя може да се отрази не само на заетостта на борда и данъчните постъпления, но и на заетостта в разположените по брега дружества за морски транспорт. Икономическата криза засегна крайбрежното корабоплаване в Гърция. Дружествата работят с минимална печалба или без печалба дори когато имат договори за публични услуги. В някои случаи това се отрази на покритието на мрежата и качеството на услугите (особено, но не само) към по-малките острови, чиито възможности за растеж са застрашени. За да използва пълноценно морския си потенциал и възможностите за растеж на морския сектор, Гърция трябва да създаде по-подходяща административна структура в корабоплаването като цяло.

ИКТ и широколенцова инфраструктура

Гърция все още изостава спрямо средното равнище за ЕС при разпространението на широколенцовия достъп, което се дължи най-вече на факта, че няма развитие на електронните услуги. Усилията следва да се съсредоточат върху завършване на проектите от национално значение, за да може широколенцовата мрежа да бъде разпространена в повече градове и за да се предоставят високоскоростни широколенцови връзки (оптични влакна) на по-голям брой обществени сгради, което ще доведе до икономии при публичните телекомуникационни разходи, и на гражданите.

По-широкото разпространение на широколенцовия достъп зависи от разширяване на предлагането на електронни услуги. Необходимо е да се наблегне на секторите, посочени в Меморандума за разбирателство. Използването на ИКТ се очаква да донесе

значителни ползи както за гражданите, така и за публичните финанси в области като здравеопазването (например електронна система за издаване на рецепти, свързване на Министерството на здравеопазването и обществените болници), поземления регистър (напр. продължаване на цифровизацията на правата върху недвижимо имущество) и обществените поръчки (например електронни приложения в сферата на обществените поръчки). Възможностите, предлагани от цифровите услуги в корпоративния сектор, следва да се използват пълноценно, например чрез подпомагане на малките и средните предприятия да използват интернет, за да си осигурят достъп до международните пазари.

3.5. Източници на бъдещ растеж

3.5.1. Мобилизиране на потенциала на енергийния сектор за растеж и създаване на работни места

Енергийната политика в Гърция има потенциала да допринесе значително за икономическото възстановяване на страната. Освен това развитието на енергийните инфраструктури, свързани с останалата част от региона, ще допринесе за засилване на конкурентоспособността и производителността на енергийния сектор в Гърция.

Гърция е изправена пред огромни предизвикателства в енергийната област. Страната е зависима в много голяма степен от изкопаемите горива (основната част от електроенергията в страната се произвежда от лигнитни въглища). По-голямата част от островите продължават да бъдат изолирани и разчитат на дизелови генератори или на централи, работещи на мазут. Общата ефективност на производството на електроенергия е сред най-ниските в Европа. Енергийният сектор се доминира от няколко държавни предприятия с ниска производителност и все още предстои да стане напълно независим. Промислените клиенти се оплакват, че конкурентоспособността им е застрашена, тъй като са принудени да плащат едни от най-високите цени за енергия в Европа. Особено в строителния сектор има значителни възможности за повишаване на енергийната ефективност.

Гърция има възможност да бъде в челните редици на производството на устойчива енергия. Малко са европейските държави, в които има такова разнообразие на възобновяеми енергийни източници: силният вятър и слънце, хидро- и геотермалните ресурси и източниците на биомаса предлагат потенциал за излизане на преден план в производството на зелена електроенергия. Стратегическото географско положение на Гърция и използването на залежите на въглеродород в морето дават възможност страната да се превърне в газов център. Изпълнението на мерките на ЕС за либерализация и усилията за приватизация следва да направят промишлеността по-конкурентоспособна.

За да се реализира този потенциал, което ще бъде от полза за гръцките потребители на енергия и ще допринесе за изпълнение на целите на ЕС във връзка със сигурността на доставките и климата, е необходимо посочените по-долу действия да продължат.

Приватизацията на сектора на газа и електроенергията дава възможност за повишаване на неговата ефективност. Процесът на приватизация трябва да приключи бързо, като същевременно бъде създадена рамка за развитието на конкурентни пазари в близко бъдеще. С наличието на добре функционираща рамка, включително надлежното разделяне на дейностите и пълното отваряне на пазарите на електроенергия и газ, ще се

появят нови възможности за инвестиции за големите и малките производители на енергия. По този начин енергийният сектор в Гърция ще стане динамичен и конкурентоспособен и ще създаде икономически ползи за останалите сектори на икономиката.

Преносните мрежи за електроенергия и газ трябва да бъдат модернизирани. Внасянето на подобрения в съхранението на природния газ и тръбопроводните мрежи ще дадат възможност на Гърция да използва стратегическото си географско положение, превръщайки се в портал към европейския пазар на газ. Свързването на електрическите мрежи на по-големите острови с тези на континента и с тези на по-малките острови е предпоставка за широкомащабното разполагане на съоръжения за вятърна и фотоволтаична енергия. Укрепването на преносната мрежа в континенталната част също е от съществено значение за внедряването на съоръжения за енергия от възобновяеми източници за вътрешния пазар и ще позволи износа на огромни количества електроенергия към останалата част на Европа. Гърция е естествен път за преминаването на голяма част от газа, идващ с произход от района на Каспийско море и Източното Средиземноморие.

Програмата TEN-E и новият Механизъм за свързване на Европа могат да играят съществена роля при насочването и финансирането на усилията в тази област. Ясните сигнали, че енергийният сектор е отворен и функциониращ сектор от гръцката икономика и че достъпът до енергийната инфраструктура се основава на недискриминационен достъп до мрежата, също ще спомогнат за привличането на частно финансиране за такива инвестиции.

За широкото използване на **възобновяемите енергийни източници** е нужно да се извърши цялостна реформа на схемата за подпомагане. За да се привлекат необходимите инвестиции, рамката ще трябва да съблюдава принципите за разходна ефективност и финансова стабилност. За да използва сравнителното си предимство, Гърция отделя специално внимание на разработването на ресурсите за слънчева и вятърна енергия. След като бъде възстановено доверието на инвеститорите, по цялата верига за създаване на стойност може да се създаде конкурентоспособен сектор на енергия от възобновяеми източници. Приносът на този сектор за икономическия растеж би могъл да бъде още по-голям благодарение на инициативата HELIOS. Той следва да започне с пускането в експлоатация на няколко широкомащабни фотоволтаични съоръжения — първоначално за вътрешно потребление. Впоследствие, с развитието на проекта и наличието на капацитет за пренос, следва да започне износ към останалата част на Европа, с което ще се помогне на други държави членки да постигнат целите си за разходна ефективност за 2020 г.

Санитарното на обществени и частни сгради е от основно значение за изпълнение на целите за енергийна ефективност и също така създава работни места. Наличното финансиране за домакинства по програмата Ecoіkonото не се използва пълноценно и следва да се предостави на малките и средните предприятия. Необходими са допълнителни инструменти, чрез които да се подкрепят усилията по отношение на обществените сгради, градския транспорт и местната енергийна инфраструктура. В тази връзка предложеният инструмент за споделяне на риска би могъл да помогне за премахване на риска при инвестициите в модернизирането на сгради и по този начин да насърчи създаването на работни места и икономическия растеж.

3.5.2. *Насърчаване на устойчив растеж — околна среда и управление на отпадъците*

Управлението на твърди отпадъци може да има значителен принос за качеството на живот на гръцките граждани и развитието на икономическата дейност. Цялостното прилагане на съществуващото законодателство би могло да доведе до създаването на хиляди работни места в Гърция и до съществено увеличаване на годишния оборот в сектора на отпадъците. Постигането на напредък при управлението на твърдите отпадъци ще улесни също така спазването на законодателството на ЕС за околната среда и ще предотврати евентуалното стартиране на скъпо струващи процедури за нарушение.

Въпреки че Гърция вече използва активно структурните фондове на ЕС за основна инфраструктура в този сектор, тя все още изостава, особено по отношение на управлението на твърдите отпадъци и водите. Вероятно в много по-голяма степен, отколкото във всеки друг сектор, е нужно да се предприемат спешни действия за спазване на достиженията на правото на ЕС, за да се създаде необходимата инфраструктура в съответствие със стандартите на ЕС.

За да изпълни задълженията си съгласно законодателството на ЕС и решенията на Съда на ЕС, Гърция трябва спешно:

- а) да изгради съоръжения за отпадъци (т.е. заводи за механично-биологично обработване, депа) и да затвори и рехабилитира всички останали незаконни и неконтролирани сметища (за процеса на рехабилитация е налично съфинансиране); както и
- б) да изгради няколко съоръжения за пречистване на градските отпадъчни води (необходимо е да се обърне специално внимание на района на Атика и на други големи градски агломерации като Солун, Патрас и т.н.).

Освен това трябва безусловно да бъдат изпълнени две съдебни решения — едното съдебно решение е свързано с изграждането на станция за пречистване на градските отпадъчни води в областта Thriassio Pedio в Западна Атика — проектът е съфинансиран от структурните фондове на ЕС, а другото е свързано с липсата на съоръжения за събиране и пречистване на градските отпадъчни води от пет агломерации в Източна Атика.

Внасянето на правна яснота относно отговорността на производителя (която понастоящем липсва в гръцкото законодателство) може да предостави на Гърция инструментите за събиране на ресурсите, които са необходими за прилагане на схемите за разделно събиране и рециклиране. Отбелязването на напредък във въвеждането на такси и цени за депата и прилагането на системи, предлагащи стимули за намаляване на отпадъците и разделното им събиране (схеми за плащане въз основа на принципа „плащаш повече, ако изхвърляш повече“), също могат да допринесат за по-голямата ефективност на ресурсите.

Както се посочва по-горе, чрез новото гръцко законодателство за оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС) следва да се въведат рационализирани и по-ефективни процедури. В Меморандума за разбирателство и в Рамката за средносрочна фискална стратегия бе включен нов закон за разрешенията, свързани с околната среда. Законът бе приет през септември 2011 г., а подзаконовите актове ще

бъдат приети през 2012 г. (първият беше приет през януари 2012 г. и се отнася до категоризацията на проектите, за които трябва да се направи оценка/да се издаде решение във връзка с околната среда). Очаква се новият закон да намали времето, необходимо за издаване на разрешенията най-вече защото с него се въвеждат конкретни крайни срокове за всяка от административните процедури и етапи на процеса на одобряване. Тази практика се базира на опита в други държави членки.

ЕЗФРСР подпомага устойчивото развитие на селските райони в цяла Гърция чрез разнообразни агроекологичните мерки. За тази цел вече са изплатени 720 млн. EUR.

3.5.3. Изграждане на иновативна икономика, основана на знанието

През последното десетилетие интензивността на научноизследователската и развойна дейност в Гърция се задържа на ниво от 0,6 % от БВП (2007 г.) и се характеризира с много ниска интензивност на частната научноизследователска и развойна дейност, която леко нарасна от 0,15 % през 2000 г. до 0,17 % през 2007 г. според последните официални данни. В абсолютна стойност обаче общите инвестиции в научноизследователска и развойна дейност са нараснали значително през периода 2001—2007 г.

Основният стимул в областта на изследванията и иновациите в Гърция е политиката на сближаване на ЕС. За текущия програмен период 2007—2013 г. и освен основната национална оперативна програма, още няколко регионални програми съдържат мерки за подпомагане на научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността на бизнеса. Основната програма „Конкурентоспособност и предприемачество“ разполага с общ бюджет от 1,5 млн. EUR, от които 1,3 млн. EUR са осигурени от политиката на сближаване на ЕС. Оперативната програма има три стратегически цели за периода 2007—2013 г., като една от основните области на намеса са научните изследвания и иновациите. Усвояването на структурните фондове на ЕС за научноизследователска дейност обаче е слабо, а стимулите за използване на фондовете в частния сектор за насърчаване на трансформирането на икономиката към момента са недостатъчни.

Частният сектор има малък дял в общите разходи за научноизследователска и развойна дейност, което отразява слабото търсене на знания, основани на научна дейност, от страна на предприятията. Освен това слабият капацитет на бизнеса за усвояване е едновременно причина за слабото търсене на знания и следствие от него. Ограниченият достъп до капитал, особено за новите предприятия, което се дължи на нежеланието на финансовата система да финансира иновациите и рисковите инвестиции, е сред факторите, които възпрепятстват мобилизирането на ресурси за научноизследователска и развойна дейност.

Според сравнителния анализ на иновациите в Съюза за 2011 г. **Гърция** се нарежда сред държавите, в които иновациите са на посредствено ниво, и резултатите ѝ са под средното. Относително силните ѝ страни са човешките ресурси, изградените връзки, предприемачеството и иновациите, а относителните слабости се финансирането и подпомагането, инвестициите в предприятията и интелектуалните активи. Наблюдава се висок растеж при промишления дизайн на Общността и относително силен спад на разходите за иновации, които не представляват научноизследователска и развойна дейност, и на износа на услуги, изискващи познания.

Технологичното сътрудничество, изразено чрез заявления за съвместно патентоване, е много малко в сравнение със средното равнище за ЕС. Над 65 % от всички заявления за патенти са подадени от един изобретател и следователно по-малко от 35 % се дължат на сътрудничество. От тях 7,4 % представляват съвместни патенти, в които участва държава, която не е членка на ЕС. Този нисък процент доказва необходимостта от по-голямо сътрудничество и международно участие при научните изследвания и иновациите.

В перспектива основните предизвикателства са:

- осигуряване на подходящи и ефективни публични инвестиции в научноизследователската и развойна дейност и постигане на по-голяма ефективност при използването на структурните фондове на ЕС чрез съсредоточаване върху група от клъстери и технологични платформи;
- приключване на изготвянето на интегрирана правна рамка за лицата, извършващи научноизследователска и развойна дейност, и прилагане на тази рамка. Това следва да включва определянето на водеща цел за инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в рамките на стратегията „Европа 2020“, която да бъде обвързана с многогодишно бюджетно програмиране;
- постигане на много по-ефективно използване на структурните фондове, стимулиращо растежа, чрез насърчаване на частните инвестиции в научноизследователска дейност и иновации в подкрепа на стратегия за интелигентно специализиране.

3.5.4. Използване на потенциала на Гърция като туристическа и културна дестинация

Гърция има сравнително предимство в сферата на културата и туризма, което представлява сериозен потенциал за растеж и създаване на работни места. Паметниците на културата и археологическите обекти са места, около които може да се развива стопанска дейност. Важно е бързо да се изготви стратегия за проучването и развиването на повече полезни взаимодействия между секторите на културата, туризма, предприемачеството, образованието, медицинските грижи и кулинарията и да се инвестира в нови технологии (използване на ИКТ за популяризиране на културното богатство на Гърция) с цел подобряване на икономическата ефективност и утвърждаването на Гърция като висококачествена туристическа дестинация, като едновременно с това акцентът бъде поставен върху туризъм, който не застрашава околната среда.

Туризмът е сред основните сектори в гръцката икономика както по отношение на икономическия растеж, така и по отношение на заетостта. Директният принос на пътническият и туристическият сектор към БВП на страната възлиза на 12,6 млрд. EUR през 2011 г. (5,6 % от общия БВП, данните за ЕС са 2,9 %). Пътуванията и туризмът са подпомогнали пряко 332 000 работни места или 8,0 % от общата заетост в страната (3,2 % в ЕС) и общо 768 000 работни места или 18,4 % от общата заетост (8,4 % в ЕС), ако се добавят и непряко подпомогнатите работни места. Въпреки това успехът на Гърция в привличането на посетители от страните с бързоразвиващи се пазари е ограничен. Туристическият сезон в Гърция обхваща летните месеци и туристите харчат

относително по-малко средства, отколкото туристите, посещаващи конкурентни дестинации.

Туристическият сектор в Гърция може да бъде развит по различни начини, включително:

- Нарастване на търсенето на туристически услуги: Основните цели на действията, предприети в тази област, са съсредоточени върху увеличаване на продължителността на туристическия сезон, даване на възможност на хората да отидат на почивка и увеличаване на броя на туристите (предимно тези, които идват от държави извън ЕС). Благодарение на мекия си климат през цялата година Гърция може да посреща туристи извън основния сезон. Основните инициативи, насочени към насърчаване на търсенето на туристически услуги в ЕС, са инициативата за социален туризъм „Калипсо“, инициативата „50 000 туристи“ или „мъртъв сезон“ (целяща борба със сезонния характер на туризма) и уебпортал за привличането на посетители от страни извън ЕС.
- По-голяма осведоменост и популяризиране на дестинациите: Сред основните действия са проектът за най-добри европейски дестинации (EDEN), който насърчава устойчивото развитие на туризма на малки, добиващи популярност дестинации, разработване на тематични културни маршрути (напр. маршрут на маслинените дървета) и повишаване на осведомеността за колездачния туризъм в ЕС.
- Осигуряване на платформа за обмен на най-добри практики: Консултативният комитет по въпросите на туризма представлява дискуссионен форум, в който участват лица, изготвящи политиката в сферата на туризма, от държавите членки на ЕС. Гърция може да използва най-добри практики от други държави членки.
- Удължаването на туристическия сезон, разнообразяването на туристическите продукти и подобряването на качеството на предлаганите услуги за привличането на туристи с по-високи доходи следва да бъдат основните фактори за развитието на гръцката туристическа индустрия.

3.6. Укрепване на публичната администрация и съдебната система

3.6.1. Модерна публична администрация за нова икономика

Гръцката публичната администрация в момента не разполага със стабилни, координирани и имащи съответните пълномощия структури, които биха осигурили необходимата ангажираност с реформите, предвидени във Втората програма за икономическо приспособяване и описани в настоящото съобщение, и за отговорността за тяхното изпълнение. Тя функционира в много сложна правна рамка, която оказва изключително вредно влияние върху всички аспекти на услугите на публичната администрация и икономиката. Подходът на администрацията е прекомерно съсредоточен върху създаването на закони вместо върху тяхното изпълнение.

ЕС подкрепя програмата за административни реформи в Гърция, включително чрез програма по Европейския социален фонд с бюджет от 505 млн. EUR. Основната цел на тази програма е да се повиши качеството на публичните политики чрез

осъвременяването на регулаторната рамка и реформирането на структурите и процедурите. Наред с други мерки, планираните операции включват водещи проекти за създаването, организацията и функционирането на „единици за планиране и бюджетиране“ в отрасловите министерства, реорганизацията на данъчната и митническата администрация, реорганизацията на Върховната сметна палата на Гърция и стандартизацията на процедурите за прилагане на новия кодекс на държавните служители.

За да се сдобие Гърция с модерна администрация, способна да поддържа обновена и динамична икономика, е необходимо да бъдат подобрени ефективността, отчетността и почтеността на администрацията, както и да бъдат опростени процесите на вземане на решения в нея. Меморандумът за разбирателство предвижда модернизиране на публичната администрация до декември 2012 г. чрез създаването, *inter alia*, на ръководна група на високо равнище за реформи (създадена през февруари 2012 г.) под председателството на министър-председателя, която ще осъществява контрол върху изпълнението на административните реформи. През януари 2012 г. Франция и Гърция, в сътрудничество с работната група, подписаха меморандум за разбирателство, с което беше прокаран пътят за изпълнението на централната административна реформа. Правителството на Германия започна да предоставя техническа помощ за административна реформа на местно и регионално ниво.

Необходим е силен център за вземане на решения с реална междуведомствена координация и съгласно Меморандума за разбирателство към Втората програма за икономическо приспособяване срокът за изпълнение на тази цел е май 2012 г. Той ще предоставя по-добри указания и по-стратегическа визия в рамките на цялата централна администрация, като подобри и ускори координацията между министерствата, разчупи сегашния вертикален и вътрешноведомствен подход играе арбитражна роля за разрешаване на текущите проблеми между министерствата. Тази структура ще бъде от решаващо значение за изпълнението на всички реформи, насочени към растеж и работни места, и на решенията, постановени от ръководната група на високо равнище за реформи.

Гърция трябва също да създаде необходимите структури във всяко отраслово министерство за ефективен мониторинг на административните процедури (включително разходи, вътрешен контрол и одит, управление на човешките ресурси и ИКТ) с оглед прилагане на общи правила и хармонизирани процедури преди края на 2012 г.

Всички принципи на съгласуваност и ефективност, залегнали в основата на реформата на администрацията на централно ниво, трябва да се приложат повторно на регионално/местно равнище, за да се насърчат растежът и създаването на работни места на всички равнища на икономиката. През април 2012 г. Германия и Гърция, в сътрудничество с работната група, подписаха меморандум за разбирателство, включително пътна карта за изпълнение на реформите в области като подобряването на надзора и ефективността на общините и регионите в градското планиране, развитието на селските райони и повишаването на капацитета на местните власти за ефективно планиране, проектирането, прилагането и мониторинга на инвестиционни програми.

Борбата с измамите и корупцията е от съществено значение, за да се гарантира, че тези средства могат да се използват по възможно най-ефективния начин, и с цел повишаване на прозрачността на икономиката. Гърция, с подкрепата на Комисията, следва да

изготви стратегия за борба с измамите, обхващаща всички аспекти на публичните приходи и разходи, включително защитата на финансовите интереси на ЕС. Това ще помогне за възстановяване на доверието и за създаване на справедливи и равни условия. Същевременно ефективната борба с измамите и корупцията, включително борбата с контрабандата по границите, ще допринесе за по-нататъшното стабилизиране на приходите на Гърция.

Използването на ИТ от управлението в Гърция понастоящем е на много ниски нива. Подобренията в тази област ще спомогнат за ускоряване на процедурите, рационализиране на процесите и повишаване на прозрачността за администрацията и предприятията. Гръцките власти започнаха изпълнението на проекти в няколко големи области на електронното правителство, а именно за планиране на ресурсите на предприятията (ERP) (финансиране и управление на човешките ресурси), управление на връзките с гражданите и електронни обществени поръчки. Гръцките власти възнамеряват да използват тези проекти в приоритетните сектори на финансите, административната реформа и здравеопазването. Въвеждането на електронното правителство трябва да бъде извършено съгласувано и като допълнение към реформата на административните процедури.

Възстановяване на доверието в официалната статистика е съществена част от социалния договор, което ще спомогне за стабилизирането на Гърция. Макар от 2009 г. насам да е постигнат значителен напредък, статистиката остава спорна тема за гръцкото общество. Възстановяването на доверието в статистиката ще изисква пълното прилагане на плана за действие, включен в неотдавнашния ангажимент във връзка с доверието в статистиката, подписан на 29 февруари от гръцкото правителство и Комисията и одобрен от Парламента. Това предполага преразглеждане на законодателството в областта на статистиката и предоставяне на необходимите финансови и човешки ресурси на националния статистически орган.

3.6.2. Възстановяване на доверието в съдебната система

Зле функциониращата съдебна система е пречка за икономическото развитие и подкопава социалната основа на Гърция. Тази система позволява на всички видове длъжници, включително на данъкоплатците, отказващи да платят своите задължения, да се укриват, когато пожелаят, със съзнанието, че само най-упоритите кредитори биха предприели съдебни и правоприлагащи действия срещу тях. Натрупването на стотици хиляди висящи дела в съдилищата и големите закъснения при получаването на дата за съдебно изслушване са най-видимите признаци на неизправно функциониране на гръцката правосъдна система. Това доведе до общо усещане за „несправедливост“ сред гръцките граждани. Гръцките власти показаха ясна воля за промяна на това положение и за полагане на значителни усилия за създаването на ефективна съдебната власт, която е лесна за ползване за гражданите и предприятията. В ход е всеобхватен и много необходим преглед на съдебната система. Тези реформи имат за цел да възстановят доверието във функционирането на гръцката държава и нейните институции и да подпомогнат икономическото възстановяване.

Гръцкото правителство се ангажира да постигне редица цели за премахването на натрупването на данъчни дела пред административните съдилища и за намаляване на натрупването на висящи граждански дела. То също си е поставило за цел да насърчава алтернативни начини за разрешаване на спорове, за да бъдат освободени средства в съдилищата и да се допринесе за изграждането на култура на разрешаване на спорове

извън съдебната зала и да се намерят по-икономични начини за разрешаване на проблеми и конфликти. Комисията работи с гръцките власти и заинтересованите страни в тази област.

Докато потенциалните инвеститори не вярват, че гръцката съдебна система е ефективна и справедлива и ще защити техните права, те вероятно няма да вземат важни инвестиционни решения. Предприемането на допълнителни мерки за намирането на ефективни начини за възстановяване на дължимите на държавата дългове и рационализирането на правната рамка за сделки с недвижимо имущество ще укрепи доверието на инвеститорите и същевременно ще доведе до увеличаване на държавните приходи. Изграждането на модерна система за електронно правосъдие ще направи правосъдието по-бързо и по-прозрачно, като подобри значително бързината и ефективността, което би могло да бъде усетено от клиентите на съдебната система, и като подобри резултатите от работата на съдебните служители. Рационализирането и реорганизацията на съдилищата не само ще доведат до намаляване на разходите, но и ще доближат правосъдието до гражданите, като утвърдят тези съдилища като универсален портал за достъп до правосъдие по повечето общи въпроси на правосъдието, с които гражданите се сблъскат (например заверка на документи, семейно право, въпроси, свързани с наследство и др.).

Модерният режим на несъстоятелност е от ключово значение за улесняване на контролираното излизане от пазара на неефективни фирми и реструктурирането на жизнеспособни предприятия. Реформата в областта на несъстоятелността е една от основните области, на които трябва да бъде обърнато специално внимание, и Комисията е готова да работи с правителството на Гърция в тази област.

3.7. Справяне със социалното отражение на кризата

Още преди кризата Гърция беше изправена пред едни от най-високите нива на бедност в ЕС. Общият процент на риск от бедност и социално изключване за цялото население възлизаше на 27,7 % през 2010 г., което е по-високо от средното за ЕС равнище от 23,5 %. Процентът на бедност сред работещите в Гърция беше вторият по големина в ЕС през 2010 г. Силното икономическо забавяне доведе до увеличаването на бедността, социалното изключване и изключването в областта на жилищното настаняване и засегна разполагаемите доходи (намаление с 9,3 % през 2010 г.). Все повече семейства с деца и младежи остават без дом. Същата тенденция се наблюдава и сред нарастващия брой незаконни имигранти, което допълнително засилва натиска. Необходими са спешни действия за решаването на тези проблеми.

Комисията работи с гръцките власти за разрешаването на проблема с неприемливо високите равнища на безработица сред младите хора. С цел съсредоточаване на финансова подкрепа там, където тя е най-необходима, финансирането би могло да бъде пренасочено към мерки за стимулиране на заетостта сред младежите. Тези мерки понастоящем включват действия за подпомагане на придобиването на пръв професионален опит, субсидиране на краткосрочни работни места в частния сектор или в местните общности, увеличаване на възможностите за придобиване на професионални умения или стаж за студенти и висшисти, насърчаване на придобиването на нови професионални умения или повишаване на квалификацията, поощряване на предприемачеството, включително социалното предприемачество, и периоди на обучение в чужбина.

Допълнителна сума от 200—250 млн. EUR би могла да бъде предоставена за преразпределение по този начин, което евентуално би могло да доведе до създаването на хиляди работни места.

Съществуват редица други краткосрочни приоритети, по отношение на които е необходимо незабавно действие. Европейският социален фонд може да спомогне за подобряване на функционирането на пазара на труда, укрепване на връзките между образованието/обучението и пазара на труда, подобряване на човешкия капитал и разрешаване на широко разпространения проблем с недекларирания труд. Публичните служби по заетостта следва да бъдат укрепени, за да предлагат по-добри услуги на нарастващия брой безработни. Необходими са по-ефективни и целенасочени инвестиции в активни политики по заетостта и по-систематична оценка на ефективността на активните мерки по заетостта. Следва да се даде приоритет на най-уязвимите групи от населението (безработните с ниска квалификация, преждевременно напусналите училище, работниците в по-напреднала възраст, дългосрочно безработните, мигрантите, малцинствата и т.н.).

Могат да бъдат мобилизирани и структурните фондове на ЕС за разработването и финансирането на интегрирана стратегия за обновяване на градовете за борба с бедността и социалното изключване.

С цел да бъде предотвратена социалната изолация и членовете на уязвимите групи да придобият необходимите умения, за да могат да навлязат или да се завърнат на пазара на труда, трябва да бъде изпълнена националната стратегия за учене през целия живот, оповестена през 2011 г. Това следва да включва разширяване на достъпа до образование и обучение за нетрадиционни учащи се, като бъдат включени регионалните и местните общности, както и висшите учебни заведения.

Смята се, че по-добрият достъп до заетост, особено чрез по-голяма финансова подкрепа за предприемачеството (с акцент върху новите иновационни продукти и услуги) и по-широкото използване на субсидиите за заплати за краткосрочно наемане със специален фокус върху групите в неравностойно положение, ще осигурят временно икономическо облекчение и възможност за най-засегнатите от кризата лица да останат на пазара на труда. Развитието на социалната икономика ще създаде също нови възможности за заетост, ръководени от социалните предприемачи и новатори в ключови сектори като социални грижи, услуги за безработните, местно развитие и развитие на общините, производство и дистрибуция на хранителни продукти и енергийна ефективност.

3.8. Управление на миграцията и убежището

Гръцкото членство в Шенгенското пространство предоставя свобода на движение на гръцките граждани в други страни и на пътуващите в Гърция. То е в основата на отношенията в областта на пътуванията, туризма и стопанската дейност, които са от полза за икономиката. Въпреки това силният натиск, причинен от незаконната миграция в Гърция през последните години, съчетан с настоящата икономическа криза, има отрицателно социално и икономическо въздействие и застрашава гладкото функциониране на Шенгенското пространство. Хуманитарната ситуация, с която понякога се сблъскват мигрантите и лицата, търсещи убежище, петни името на Гърция и не отговаря на нейната дългогодишна традиция за защита на човешките права и за гостоприемство.

За да разреши този проблем, Гърция трябва да продължи да реформира своите политики в областта на убежището и миграцията и да осигури ефективното управление на външните си граници. Рамките за действие, а именно планът за действие относно управлението на миграцията и убежището и планът за действие „Шенген—Гърция“, вече са създадени. Следващата крачка е тяхното изпълнение, включително чрез приемането и прилагането на стандарти в областта на миграцията и убежището, които са в съответствие със съществуващото законодателство на ЕС и международните задължения на Гърция. Гърция трябва да подобри хуманитарната ситуация на мигрантите и на лицата, търсещи убежище, в региона по границата с Турция и в Атина и да разшири своя капацитет за прием на незаконни мигранти и лица, търсещи убежище, като специално внимание се обърне на уязвимите групи. Гърция трябва също така да изгради капацитет в областта на доброволното завръщане при пълното зачитане на основните права. Съществува значителен неизползван потенциал, тъй като много мигранти се оказват в ситуацията на хванати в капан в Гърция, без реални възможности за интеграция, и биха искали да се завърнат в своите страни по произход.

ЕС предостави значителна финансова подкрепа за системите за убежище, миграция и управление на границите и за справяне с хуманитарните последици от натиска, упражняван от големия брой незаконни имигранти и търсещи убежище лица. Гърция е един от основните бенефициери по Програмата за солидарност и управление на миграционните потоци (SOLID).